

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Державного університету
«Житомирська політехніка»
протокол від «__» серпня 2023 р.
№__

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ для практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Фінанси, банківська справа та страхування: проблеми та перспективи»

для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-наукова програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
факультет бізнесу та сфери обслуговування
(назва факультету)
кафедра фінансів та цифрової економіки
(назва кафедри)

Схвалено на засіданні кафедри
фінансів та цифрової економіки
(назва кафедри)
28 серпня 2023 р., протокол № 9
Завідувач кафедри
_____ Наталія ВИГОВСЬКА

Гарант освітньо-
наукової програми
_____ Наталія ВИГОВСЬКА

Розробники:

д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів та цифрової економіки, ВИГОВСЬКА Наталія
(науковий ступінь, посада, ПРІЗВИЩЕ, власне ім'я)
д.е.н., проф., професор кафедри фінансів та цифрової економіки, ПЕТРУК Олександр
(науковий ступінь, посада, ПРІЗВИЩЕ, власне ім'я)
д.е.н., проф., професор кафедри фінансів та цифрової економіки, ПОЛЧАНОВ Андрій
(науковий ступінь, посада, ПРІЗВИЩЕ, власне ім'я)

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 2

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Тема 1. Теоретичні й практичні проблеми розвитку державних та місцевих фінансів.....	5
Тема 2. Проблеми функціонування корпоративних фінансів та напрями їх вирішення.....	18
Тема 3. Теоретичні й прагматичні проблеми розвитку банківської справи	33
Тема 4. Теоретичні й прагматичні проблеми розвитку страхування	50
Література.....	76

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 3

Вступ

Метою навчальної дисципліни є поглиблення теоретичних і практичних знань у сфері фінансів, банківської справи і страхування та формуванні у аспірантів/ад'юнктів комплексного розуміння сучасних проблем та тенденцій розвитку фінансової системи

Загальні та спеціальні компетентності:

Загальні та спеціальні компетентності:

ЗК01. Здатність виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові наукові ідеї на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Здатність дотримуватись етики досліджень, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК01. Здатність формувати науковий світогляд у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК03. Здатність обирати методи, необхідні для досягнення поставленої мети дослідження у сфері управління та адміністрування.

СК04. Здатність до виконання наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування на відповідному фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.

СК05. Здатність до впровадження результатів власних досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування, здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень.

СК06. Здатність до науково-педагогічної діяльності у галузі управління та адміністрування, вміння самостійно формувати навчально-методичне забезпечення фахових дисциплін для викладання у ЗВО.

СК07. Здатність застосовувати відповідні інструменти й технології фінансової інфраструктури, оцінювати результативність та ефективність їх використання і розробляти пропозиції щодо їх удосконалення.

СК08. Здатність розробляти механізми реалізації фінансової політики на державному, регіональному та корпоративному рівнях.

Програмні результати навчання:

ПР01. Самостійно мислити, генерувати нові ідеї та гіпотези на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

ПР02. Здійснювати повний та різносторонній пошук інформації, її систематизацію та аналіз.

ПР07. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР09. Обирати методи для проведення досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що забезпечують досягнення поставленої мети.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 84 / 4</i>

ПР10. Виконувати оригінальні наукові дослідження у сфері фінансів, банківської справи та страхування на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.

ПР11. Бути спроможним реалізовувати та презентувати проекти, включаючи результати власних досліджень, спрямовані на вирішення актуальних проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Застосовувати науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність навчального процесу.

ПР13. Дотримуватись правил академічної доброчесності у наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

ПР14. Використовувати інструменти й технології фінансової інфраструктури, оцінювати результативність та ефективність їх застосування і розробляти пропозиції щодо їх удосконалення для вирішення завдань у професійній та науковій діяльності.

ПР15. Розробляти механізми реалізації фінансової політики на державному, регіональному та корпоративному рівнях.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 5

Тема 1.

Теоретичні й практичні проблеми розвитку державних та місцевих фінансів

1.1. Структуризація фінансової системи України за внутрішньою побудовою. Характеристика сфер та ланок фінансової системи.

1.1.1. Фінансова система України за організаційною побудовою

1.1.2. Фінансова політика України на сучасному етапі та її детермінанти

1.1.3. Підходи до формування фінансового механізму як складової частини господарського механізму

1.1.4. Ідентифікація ролі фінансів у розвитку міждержавних зв'язків

Завдання:

1. Зробити оцінку вищенаведених наукових праць та визначити основні проблеми ланок фінансової системи в сучасних умовах:

Коваленко В. Реформування та стратегічний розвиток фінансової системи України.

(https://www.researchgate.net/publication/276885056_Reformuvanna_ta_strategicnij_rozvitok_finansovoi_sistemi_Ukraini)

Маршук Л. Фінансова система України в умовах війни (file:///C:/Users/User/Downloads/1800-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1732-1-10-20221125.pdf)

2. Використовуючи Національний репозитарій академічних текстів (<https://nrat.ukrintei.ua/>) знайти дисертації, присвячені питанням формування та реалізації фінансової політики держави (період 2000-22 рр.)

3. Визначити пріоритети фінансової політики держави в умовах післявоєнного відновлення.

Тести:

1. Дайте визначення поняття "фінанси":

а) процес безперервного переміщення грошей між суб'єктами господарювання;

б) економічні відносини, що пов'язані зі сплатою податків та інших платежів підприємствами до бюджету;

в) економічні відносини, що відображають формування, розподіл і використання фондів фінансових ресурсів у процесі розподілу і перерозподілу ВВП і НД (національного доходу);

г) економічні відносини, що пов'язані зі створенням грошових фондів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 6

2. Об'єктивними передумовами функціонування фінансів є:

- а) товарно-грошові відносини, існування держави, дія економічних законів;
- б) існування держави, дія закону вартості, потреби розширеного відтворення;
- в) економічний розвиток суспільства, дія економічних законів, потреби розширеного відтворення;
- г) товарно-грошові відносини, дія економічних законів

3. Об'єктами фінансового розподілу на макрорівні економіки є:

- а) національне багатство, амортизація, додана вартість;
- б) ВВП, НД, національне багатство;
- в) валовий національний продукт (ВНП), національний дохід, державний кредит;
- г) виторг підприємств, національний дохід, фінансові резерви.

4. Суб'єктами фінансових відносин є:

- а) держава, суб'єкти господарювання, населення;
- б) державні службовці, працівники ДПА, суб'єкти господарювання;
- в) населення, акціонерні товариства (АТ), державна служба охорони;
- г) державний бюджет, цільові державні фонди, державний кредит.

5. Характерними ознаками фінансів є:

- а) рух матеріальних ресурсів між суб'єктами господарювання, грошовий характер відносин, обмінно-розподільчий характер, дія економічних законів;
- б) існування держави, максимізація прибутку, грошова форма відносин, безперервне переміщення грошей;
- в) рух вартості від одного суб'єкта до іншого, формування доходів і здійснення видатків, рух матеріальних ресурсів між суб'єктами господарювання, обмінно-розподільчий характер;
- г) обмінно-розподільчий характер, рух вартості від одного суб'єкта до іншого, грошова форма відносин, формування доходів і здійснення видатків.

6. Двоїстий характер фінансів виявляється у тому, що:

- а) з одного боку, — це фінансові відносини, а з іншого, — це фінансові ресурси;
- б) з одного боку, — це централізовані грошові фонди, а з іншого, — децентралізовані;
- в) з одного боку, — це фінансові ресурси, а з іншого, — це фінансові резерви;
- г) з одного боку, — це розподіл ВВП, а з іншого, — перерозподіл ВВП.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 7

7. Функціями фінансів є:

- а) контрольна, економічна, стимулююча;
- б) розподільча, стимулююча, відтворювальна, регулююча;
- в) розподільча, контрольна;
- г) фіскальна, розподільча, регулююча.

8. Розподільча функція фінансів охоплює:

- а) розподіл і перерозподіл ВВП і НД;
- б) контроль за розподілом і перерозподілом ВВП й НД;
- в) розподіл і перерозподіл матеріальних й трудових ресурсів;
- г) розмежування доходів між ланками бюджетної системи.

9. Суть розподільчої функції фінансів полягає у:

- а) здатності фінансів кількісно відображати економічні процеси розподілу і перерозподілу коштів;
- б) перетворенні вартості ВВП і НД у конкретні види доходів;
- в) розподілі ВВП і НД у результаті кримінальних порушень;
- г) формуванні централізованих фондів.

10. Суть контрольної функції фінансів полягає у:

- а) тому, що фінанси виступають інструментом контролю за формуванням і використанням доходів суб'єктів фінансових відносин;
- б) контролі за доходами юридичних осіб;
- в) контролі за формуванням централізованих фондів грошових коштів;
- г) контролі за ефективністю використання банківського кредиту.

1.2. Особливості управління фінансами, його принципи та функціональні елементи

1.2.1. Завдання, принципи, етапи та методи фінансового планування. Система фінансових планів

1.2.2. Проблеми реалізації та перспективи розвитку фінансового контролю в Україні.

Завдання:

1. Використовуючи Національний репозитарій академічних текстів (<https://nrat.ukrintei.ua/>) знайти дисертації, присвячені питанням управління фінансами держави (період 2000-22 рр.)

2. Визначити проблеми державного фінансового контролю та можливі напрями їх вирішення.

Тести

1. Основними завданнями фінансового планування є:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 8

а) визначення джерел і обсягів грошових ресурсів, необхідних для розширеного відтворення, і їх розподіл між виробничою й невиробничою сферами;

б) зосередження в руках держави централізованого фонду грошових коштів, необхідних для успішного виконання державних функцій;

в) забезпечення необхідних пропорцій в розподілі і використанні грошових ресурсів;

г) стимулювання найбільш ефективного використання матеріальних, трудових та грошових ресурсів, зниження собівартості продукції й виявлення внутрішньовиробничих резервів;

д) немає правильної відповіді;

е) усе вищезазначене.

2. Фінансовий план господарюючих суб'єктів – це:

а) доходи суб'єктів та їх структура;

б) видатки суб'єктів та їх планування;

в) фінансові методи регулювання господарської діяльності;

г) баланс доходів та видатків суб'єктів;

3. Балансовий метод у фінансовому плануванні– це...

а) економіко-математичне моделювання;

б) розрахунково-аналітичний метод;

в) метод балансування підсумкових показників;

д) нормативний метод

4. Сальдовий метод розподільчих відносин передбачає:

а) виділення системи нормативних показників і нормативів;

б) виділення підсумкового елемента в розподілі доходу, на який припадає основне стимулююче навантаження

в) встановлення оптимального співвідношення між нормативним регламентуванням та самостійністю юридичних і фізичних осіб у витрачання коштів;

г) визначення ринкових механізмів розподілу ВВП.

5. Фінансові важелі та стимули — це:

а) нормативно-правове забезпечення господарсько-фінансової діяльності;

б) процес формування і використання фінансових ресурсів на макро- і мікрорівнях економіки;

в) форми і методи формування і використання фінансових ресурсів, які одночасно виступають як система фінансових показників, норм, нормативів, використовуються у фінансових відносинах;

г) система керівництва фінансами.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 9

6. Фінансове планування розглядається як:

- а) метод формування стратегічних цілей фінансової діяльності підприємства;
- б) розробка фінансової політики відповідно до фінансової діяльності підприємства;
- в) процес розробки системи фінансових планів і бюджетів;
- г) інструмент перерозподілу фінансових ресурсів держави.

7. До основних методів фінансового планування відносять:

- а) балансовий, нормативний;
- б) економіко-математичне прогнозування і моделювання;
- в) метод фінансових коефіцієнтів;

8. Що таке фінансовий контроль?

- а) система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту;
- б) процес дослідження фінансового стану підприємства;
- в) особлива сфера вартісного контролю за фінансовою діяльністю всіх економічних суб'єктів, дотримання фінансово-господарського законодавства, доцільністю витрат;
- г) процес управління грошовим обігом, формуванням і використанням фінансових ресурсів підприємства.

9. Які види фінансового контролю використовують залежно від взаємовідносин суб'єкта й об'єкта контролю?

- а) зовнішній і внутрішній;
- б) державний, муніципальний;
- в) обстеження, ревізії, перевірки;
- г) попередній, поточний, наступний.

10. Управління фінансами включає дві основні складові:

- а) фінансове забезпечення і фінансове регулювання;
- б) органи управління та форми і методи управлінської діяльності;
- в) нормативне і правове забезпечення;
- г) фінансовий і кредитний механізми.

1.3. Бюджет як основний фінансовий план держави. Бюджетна класифікація.

1.3.1. Порівняльна характеристика бюджетної системи України та зарубіжних країн.

1.3.2. Податкова система України, основні етапи її становлення та

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 10

шляхи розвитку.

Завдання

1. Ознайомитись з ЗУ «Про державний бюджет на 2022 рік (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text>). Охарактеризувати такі статті бюджету: видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку; видатки бюджету на соціальний захист громадян України; видатки на національну оборону та управління; дефіцит бюджету; сума державного кредиту і видатки бюджету на обслуговування державного боргу.

2. Використовуючи Національний репозитарій академічних текстів (<https://nrat.ukrintei.ua/>) знайти дисертації, присвячені питанням бюджетної політики та податкової політики (період 2000-22 рр.)

Тести:

1. Термін «бюджет» походить від:

- а) старонормандського слова;
- б) англійського слова;
- в) українського слова;
- г) правильна відповідь відсутня

2. Фінансовий зміст слово «бюджет» отримало:

- а) на початок ХІХ ст.;
- б) в кінці ХІХ ст.;
- в) на початок ХХ ст.;
- г) на кінець ХХ ст.

3. Бюджетна політика – це органічна складова:

- а) фінансової політики держави;
- б) управлінської політики;
- в) економічної політики;
- г) немає правильної відповіді.

4. Бюджетна політика має реалізовуватися за допомогою:

- а) бюджетної стратегії і тактики;
- б) тільки бюджетної стратегії;
- в) тільки бюджетної тактики;
- г) немає правильної відповіді.

5. Державний бюджет як основний фінансовий план держави затверджується у вигляді:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 11

- а) Закону;
- б) Постанови;
- в) Наказу;
- г) Кодексу.

6. Державний бюджет розглядають в таких аспектах:

- а) за економічною суттю;
- б) за матеріальним змістом;
- в) за формою;
- г) всі відповіді вірні.

7. Закон «Про Державний бюджет України» був уперше затверджений:

- а) у 1995 році;
- б) у 1992 році;
- в) у 1990 році;
- г) у 1991 році;

8. Державний бюджет – це:

а) сукупність законодавчо регламентованих відносин між державою і юридичними та фізичними особами з приводу розподілу й перерозподілу ВВП, а за певних умов – і національного багатства з метою формування і використання централізованого фонду грошових коштів, призначеного для забезпечення виконання державою її функцій;

б) сукупність економіко-правових відносин, що складаються з приводу перерозподілу національного доходу між різними галузями та регіонами з метою збалансування економічного розвитку держави;

в) сукупність бюджетів різних рівнів;

г) план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади АРК, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду;

9. Бюджет держави є складова ланка:

- а) загальнодержавних фінансів;
- б) місцевих фінансів;
- в) державних фінансів;
- г) міжнародних фінансів.

10. Які показники характеризують стан бюджету як фінансового плану?

- а) профіцит, баланс, надлишок, дефіцит;
- б) бюджетний дефіцит, баланс бюджету, профіцит, надлишок;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 12

- в) бюджетна рівновага, дефіцит, профіцит;
- г) рівновага доходів і видатків бюджету, бюджетний дефіцит, бюджетний надлишок.

11. Принцип обґрунтованості бюджету полягає у:

- а) використанні бюджетних коштів тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями;
- б) відповідальності кожного учасника бюджетного процесу за дії або бездіяльність на кожній стадії бюджетного процесу;
- в) формуванні на реалістичних макропоказниках економічного і соціального розвитку держави, та розрахунках витрат і надходжень, що здійснюються відповідно до затверджених методик і правил;
- г) відповідності повноважень на здійснення бюджетних витрат обсягу надходжень до бюджету на відповідний бюджетний період.

12. Розподіл бюджету на загальний та спеціальний фонди визначається:

- а) Законом УРСР «Про бюджетну систему Української РСР»;
- б) Законом України «Про бюджетну систему України»;
- в) Законом України «Про державний бюджет України»;
- г) Бюджетним кодексом України.

13. У ринковій економіці бюджет відіграє роль:

- а) особливого регулятора соціально-економічних процесів у державі;
- б) бюджетного механізму;
- в) бюджетної політики;
- г) немає правильної відповіді.

14. Структура бюджетної системи України визначається:

- а) адміністративно-територіальним устроєм;
- б) сукупністю державних фінансових інститутів;
- в) системою органів влади в Україні;
- г) адміністративно-територіальним устроєм і побудовою системи органів влади в Україні.

15. Державний бюджет складається з фондів:

- а) загального і спеціального;
- б) загального і позабюджетного;
- в) бюджетного і позабюджетного;
- г) немає правильної відповіді.

16. Принцип субсидіарності це:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 13

а) розподіл видів видатків між державним бюджетом та місцевими бюджетами, а також між місцевими бюджетами ґрунтується на необхідності максимально можливого наближення надання гарантованих послуг до їх безпосереднього споживача;

б) бюджетні кошти використовуються тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями та бюджетними асигнуваннями;

в) бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами;

г) немає правильної відповіді.

17. Суб'єктами бюджетних відносин є:

а) держава;

б) держава і споживачі;

в) підприємства і домашні господарства;

г) держава, підприємства і громадяни.

18. Основним джерелом фінансових ресурсів держави є:

а) національний дохід;

б) валовий внутрішній продукт;

в) особисті доходи;

г) прибуток підприємств.

19. Будучи фінансовим планом держави державний бюджет -

а) є постановою Кабінету Міністрів;

б) є Указом Президента;

в) має силу закону, прийнятого Верховною Радою;

г) є розпорядженням Національного банку.

20. Державний бюджет, виступаючи центральною ланкою фінансової системи тісно пов'язаний:

а) з системою страхування;

б) з місцевими бюджетами;

в) з податковою системою;

г) з фінансами галузей і підприємств, з системою страхування, грошовим обігом в цілому.

21. Під бюджетною системою ми розуміємо сукупність:

а) бюджетних відносин,

б) бюджетів,

в) бюджетних установ.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 14

22. Сукупність всіх бюджетів, що входять до складу бюджетної системи України є:

- а) бюджетний устрій,
- б) зведений бюджет України,
- в) бюджетний процес.

23. Бюджетний устрій це:

- а) сукупність усіх бюджетів, які діють на території держави,
- б) організація, принципи побудови бюджетної системи, її структура, взаємозв'язок між окремими ланками бюджетної системи,
- в) державний бюджет і бюджети органів місцевого самоврядування.

24. Що є бюджетною системою України:

- а) це сукупність всіх бюджетів, об'єднаних в консолідованому бюджеті України,
- б) це державний бюджет України, Республіканський бюджет та місцеві бюджети,
- в) це державний бюджет.

25. Чим визначається бюджетний устрій України:

- а) сукупністю розподілу доходів і видатків між окремими видами бюджетів,
- б) сукупністю юридичних норм,
- в) державним устроєм та адміністративно-територіальним розподілом України.

26. Зведений бюджет країни це:

- а) сукупність економічних та юридичних норм і відносин при складанні бюджету,
- б) сукупність всіх видів бюджетів, які входять до складу бюджетної системи,
- в) сукупність фінансових відносин, пов'язаних з формуванням, бюджетного фонду.

27. Суть принципу самостійності бюджетів полягає в тому, що:

- а) кожен вид бюджету самостійно визначає потребу в доходах які йому виділяє бюджет вищого рівня,
- б) кожен вид бюджету має свої джерела доходу, визначає напрямки їх використання,
- в) державний бюджет самостійно розподіляє кошти місцевих бюджетів.

28. Бюджетна система України це:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 15

- а) об'єднання всіх ланок державного бюджету,
- б) місцеві бюджети,
- в) немає правильної відповіді.

29. Структура бюджетної системи визначається:

- а) адміністративним устроєм України,
- б) бюджетним устроєм,
- в) видами бюджету,
- г) особливістю економічного розвитку.

30. Бюджетний устрій ґрунтується на принципах:

- а) єдності,
- б) повноти і достовірності,
- в) гласності та самостійності,
- г) всі відповіді правильні.

1.4. Розвиток місцевих фінансів в умовах децентралізації

1.4.1. Децентралізація та реформування місцевих фінансів на сучасному етапі

1.4.2. Міжбюджетні трансферти в Україні.

Завдання

1. Ознайомитись з бюджетами громади (м. Житомира), охарактеризувати його статі, динаміку протягом 2020-22 рр. (<https://ztrada.gov.ua/?items=39>), зробити висновки.

2. Використовуючи Національний репозитарій академічних текстів (<https://nrat.ukrintei.ua/>) знайти дисертації, присвячені питанням місцевих фінансів (період 2000-22 рр.)

Тести:

1. Дайте визначення терміну "місцеві фінанси":

- а) сукупність місцевих бюджетів, які складаються, затверджуються і виконуються відповідними місцевими органами влади;
- б) обов'язкові платежі, які повністю зараховуються до відповідних місцевих бюджетів;
- в) кошти, які утворюються в складі місцевих бюджетів для вирішення тимчасових касових розривів при їх виконанні;
- г) система формування, розподілу й використання грошових та інших фінансових ресурсів для забезпечення функцій і реалізації завдань, що покладаються на місцеві органи влади.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 16

2. Під місцевими бюджетами розуміють:

- а) бюджет, який складається, затверджується і виконується органом місцевого самоврядування;
- б) сукупність бюджетів, які складаються, затверджуються і виконуються відповідними місцевими органами влади і самоврядування;
- в) обов'язкові платежі, які повністю зараховуються до відповідних місцевих бюджетів;
- г) прогноз економічного і соціального розвитку суспільства.

3. Бюджетна позичка — це:

- а) кошти, що надаються на принципах терміновості й поворотності з Державного бюджету України місцевим бюджетам, а також з місцевих бюджетів вищого рівня бюджетам нижчого рівня для покриття тимчасових касових розривів при їх виконанні;
- б) кошти, що надаються у тимчасове користування на умовах платності та забезпеченості;
- в) спосіб забезпечення дохідної частини бюджету за рахунок власних доходів відповідної території;
- г) кошти, що з'являються в процесі виконання бюджету і не затверджуються в складі його доходів і видатків.

4. До доходів місцевих бюджетів відносять:

- а) державні цільові фонди, позички МВФ, неподаткові надходження, закріплені доходи;
- б) власні доходи, відрахування від регульованих доходів, дотації, субсидії, субвенції та інші трансфери;
- в) позички МВФ, податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом;
- г) дотації, субсидії, неподаткові надходження, державні цільові фонди, доходи від зовнішньоекономічної діяльності.

5. Кошти, що передаються з державного бюджету місцевим бюджетам або з місцевих бюджетів вищого рівня місцевим бюджетам нижчого рівня безповоротно для збалансування їхніх доходів і видатків, — це:

- а) субвенція;
- б) дотація;
- в) бюджетна позичка;
- г) місцеві фінанси.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 17

6. Кошти, які надходять з державного бюджету до місцевих бюджетів або з місцевих бюджетів вищого рівня до місцевих бюджетів нижчого рівня на фінансування цільових видатків, — це:

- а) бюджетні асигнування;
- б) субсидії;
- в) субвенції;
- г) дотації.

7. Самостійність місцевих бюджетів забезпечується:

- а) закріпленням за ними відповідних джерел доходів та права визначити напрями використання коштів;
- б) наявністю єдиної класифікації доходів і видатків місцевих бюджетів;
- в) визначенням місцевими органами влади порядку покриття видатків та визначенням джерел фінансування Державного бюджету України;
- г) розподілом доходів на закріплені й регульовані та визначенням джерел фінансування відповідних місцевих бюджетів.

8. Надходження місцевих бюджетів включають:

- а) податки і збори, що закріплені на постійній основі за бюджетами місцевого самоврядування;
- б) кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого;
- в) платежі, що стягуються місцевими органами влади як плата за надані послуги фізичним та юридичним особам;
- г) кошти, які використовуються для розв'язання конкретних проблем, визначених органами місцевого самоврядування.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 18

Тема 2.

Проблеми функціонування корпоративних фінансів та напрями їх вирішення

2.1. Особливості функціонування фінансів суб'єктів підприємництва (підприємств) реального сектора економіки

2.1.1. Значення фінансів підприємств у формуванні централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів.

2.1.2. Фінансові відносини підприємств, які виникають в процесі їх господарської діяльності з іншими суб'єктами господарювання, з різними ланками фінансово-кредитної системи, їх зміст і характеристика.

2.1.3. Особливості організації фінансів підприємств в залежності від форми їх власності.

Завдання

1. Ознайомитись зі збірником тез конференції «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» (4-5 листопада 2021 р.), секція 5. «РОЗВИТОК КОРПОРАТИВНИХ ФІНАНСІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ» ((<https://conf.ztu.edu.ua/suchasni-vyklyky-stalogo-rozvytku-biznesu-4-5-lystopada-2021-r/>) та визначити пріоритети розвитку корпоративних фінансів в сучасних умовах.

2. Використовуючи Національний репозитарій академічних текстів (<https://nrat.ukrintei.ua/>) знайти дисертації, присвячені проблемам функціонування та пріоритетам розвитку корпоративних фінансів (період 2000-2022 рр.). Допустимим є вибір дисертацій за окремими напрямками або темами дослідження.

3. Визначити можливості розвитку корпоративного сектору в умовах післявоєнного відновлення.

Тести:

1. Об'єктами корпоративного управління фінансами в Україні є:

- а) окремі громадяни;
- б) власники окремого підприємства;
- в) господарські товариства;
- г) державні органи;
- д) недержавні органи.

2. Значення корпоративного управління для держави проявляється в його впливі на економічний та соціальний розвиток країни через:

- а) підвищення довіри та забезпечення впевненості інвесторів;
- б) сприяння розвитку системи інвестування;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 19

- в) врахування інтересів широкого кола зацікавлених осіб;
- г) сприяння розвитку системи фінансових інституцій;
- д) всі відповіді вірні.

3. Скільки існує моделей впливу акціонерів на управління фінансами корпорацій?

- а) три;
- б) сім;
- в) два;
- г) чотири;
- д) вісім.

4. Головною особою серед суб'єктів корпоративних відносин є:

- а) емітент;
- б) акціонери;
- в) менеджери;
- г) держава;
- д) кредитори.

5. Корпорація – це:

а) договірне об'єднання, створене на основі об'єднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, які об'єдналися, з передачею ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації;

б) система взаємовідносин між власниками (акціонерами) та виконавчими органами господарського товариства щодо управління його діяльністю;

в) забезпечення діяльності корпорації в інтересах її власників (акціонерів), які надали фінансові ресурси для її розвитку, а також в інтересах інших зацікавлених осіб;

- г) біржі;
- д) всі відповіді вірні.

6. Система управління, що характеризується широкою акціонерною власністю, коли вплив на прийняття рішень значною мірою залежить від менеджерів, застосування різних форм перехоплення контролю, за корпорацією має назву:

- а) підприємницька;
- б) корпоративна;
- в) аутсайдерська;
- г) функціональна;
- д) інсайдерська.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 20

7. Модель корпоративного управління – це:

- а) відображення реальних подій через призму еталону;
- б) відображення суттєвих характеристик, властивостей та закономірностей функціонування корпоративного управління як об'єкта соціально-економічної реальності;
- в) прояв найменш суттєвих характеристик функціонування підприємств корпоративного типу

8. Ключовими учасниками англо-американської моделі корпоративного управління є:

- а) управляючі, директори, акціонери, уряд, біржі;
- б) банки та уряд;
- в) мажоритарні та міноритарні акціонери

9. Структура акціонерів англо-американської моделі:

- а) мажоритарії;
- б) Робітники компанії та уряд;
- в) міноритарії, організації, робітники компанії

10. Англо-американська модель корпоративного управління є:

- а) авторитарною;
- б) демократичною;
- в) централізованою та ідеологічною

11. Основними суб'єктами японської моделі є:

- а) головний банк, пов'язана афілійована корпорація, правління та уряд;
- б) правління та уряд;
- в) головний банк

12. Механізм взаємодії між ключовими учасниками японської моделі спрямований на:

- а) підвищення добробуту акціонерів;
- б) підвищення рівня довіри між учасниками та забезпечення найбільш тісної взаємодії;
- в) забезпечення рівня потреб споживачів

13. Німецька модель корпоративного управління характерна для:

- а) Німеччини, Нідерландів, Франції, Бельгії;
- б) Німеччини, Франції;
- в) Німеччини, Австрії

14. Основними акціонерами в Німеччині є:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 21

- а) фізичні особи;
- б) банки й корпорації;
- в) фізичні особи та держава

15. Корпорація – це:

- а) будь-яке господарське товариство;
- б) підсистема національної економіки, сформована на основі поєднання таких базисних інститутів: власність, влада, управління, праця;
- в) товариство, засноване на приватній власності однієї особи

16. До функцій фінансів не належить:

- а) формування капіталу;
- б) функція контролю;
- в) мотивуюча

17. До принципів фінансів корпорацій належить:

- а) самоокупність;
- б) незалежність;
- в) прибутковість

18. Ключовими учасниками англо-американської моделі корпоративного управління є:

- а) управляючі, директори, акціонери, уряд, біржі;
- б) банки та уряд;
- в) мажоритарні та міноритарні акціонери;
- г) правильна відповідь відсутня

19. Структура акціонерів англо-американської моделі:

- а) мажоритарії;
- б) Робітники компанії та уряд;
- в) міноритарії, організації, робітники компанії;
- г) правильна відповідь відсутня

20. Механізм взаємодії між ключовими учасниками японської моделі спрямований на:

- а) підвищення добробуту акціонерів;
- б) підвищення рівня довіри між учасниками та забезпечення найбільш тісної взаємодії;
- в) забезпечення рівня потреб споживачів;
- г) правильна відповідь відсутня

21. Ефект синергізму виникає завдяки

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 22

- а) економії на витратах, яка виявляється зі зростанням масштабів виробництва;
- б) економії фінансових ресурсів;
- в) збільшенні влади на ринку;
- г) всі відповіді правильні.

22. Об'єднання двох фірм, які виробляють однаковий тип товару чи надають однакові послуги називається:

- а) горизонтальним злиттям;
- б) вертикальним злиттям;
- в) зворотнім злиттям;
- г) правильна відповідь відсутня.

23. Головною метою розукрупнення підприємств, які перебувають у фінансовій кризі, є:

- а) досягнення ефекту синергії;
- б) виокремлення санаційно спроможних виробничих підрозділів для проведення їх фінансового оздоровлення й оформлення як самостійних юридичних осіб;
- в) збільшення влади на ринку;
- г) поліпшення якості продукції.

24. Спосіб реорганізації, що передбачає зміну форми власності або організаційно-правової форми юридичної особи без припинення господарської діяльності підприємства називається

- а) ліквідація;
- б) перетворенням;
- в) поділом;
- г) всі відповіді правильні.

25. Спосіб реорганізації, що полягає у тому, що одна юридична особа припиняє свою діяльність, а на її базі створюються кілька нових підприємств, оформлених у вигляді самостійних юридичних осіб називається ...

- а) ліквідація;
- б) перетворенням;
- в) поділом;
- г) приєднання.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 23

2.2. Значення безготівкових розрахунків у національній економіці та перспективи їх розвитку в умовах цифрової економіки

2.2.1. Переваги та недоліки різних форм безготівкових розрахунків

2.2.2. Удосконалення системи безготівкових розрахунків в Україні

2.2.3. Особливості обігу криптоактивів в умовах нестабільного зовнішнього середовища

Завдання

1. Використовуючи Національний репозитарій академічних текстів (<https://nrat.ukrintei.ua/>) знайти дисертації, присвячені проблемам організації безготівк Особливості обігу криптоактивів в умовах нестабільного зовнішнього середовища ових розрахунків (період 2000-2022 рр.).

2. Визначити особливості обігу криптоактивів в умовах нестабільного зовнішнього середовища

Тести

1. Безготівкові розрахунки – це

- а) розрахунки, які здійснюються готівкою;
- б) розрахунки за бартером;
- в) розрахунки за допомогою чеків;
- г) розрахунки, які здійснюються за допомогою записів на рахунках у банках;
- д) немає правильної відповіді.

2. Знайдіть правильне визначення кожного виду розрахунків:

А. Розрахунки за товарними операціями.

Б. Розрахунки за нетоварними операціями.

- 1) розрахунки підприємства з бюджетом;
- 2) платежі за виконані роботи, послуги;
- 3) обов'язкові відрахування в державні цільові фонди;
- 4) розрахунки з кредитними установами;
- 5) платежі за відвантажену продукцію.

3. Вексель – це

- а) доручення банку покупця банку постачальника здійснити оплату рахунків постачальника;
- б) письмове зобов'язання певної форми, яке надає право його власнику вимагати сплати відповідної суми у відповідний термін;
- в) форма розрахунку, за якою банк-емітент на доручення свого клієнта повинен здійснити платіж;
- г) комбінований документ, який містить вимогу постачальника і доручення платника;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 24

д) немає правильної відповіді.

4. Якщо покупець (платник) заздалегідь депонує кошти для розрахунку з постачальником, тоді такий акредитив слід вважати...

- а) безвідзивним;
- б) непокритим;
- в) акцептованим;
- г) покритим;
- д) немає правильної відповіді.

5. Непокритий акредитив – це акредитив

- а) який не може бути змінений або анульований без згоди постачальника, для якого він був відкритий;
- б) який може бути анульований банком-емітентом без попередньої згоди з постачальником;
- в) за яким платежі постачальнику гарантує банк;
- г) немає правильної відповіді.

6. Вексельна форма розрахунків – це

- а) розрахунки між постачальником і платником за товари (послуги) з відстрочкою платежу;
- б) письмове розпорядження власника рахунку банку перерахувати відповідну суму зі свого рахунку на рахунок отримувача коштів;
- в) розрахунки між постачальником і платником за товари (послуги) з відстрочкою платежу на підставі спеціального документа;
- г) немає правильної відповіді.

7. Планом обороту наявних грошей, в якому відображають надходження й витрачання готівки, є:

- а) баланс доходів і витрат;
- б) кредитний план;
- в) платіжний календар;
- г) касовий план;
- д) немає правильної відповіді.

8. Грошовий оборот — це...:

- а) формування й розподіл грошових фондів;
- б) розподіл виручки від реалізації продукції;
- в) виявлення сутності грошей у русі;
- г) виробництво та реалізація продукції;
- д) немає правильної відповіді.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 25

9. Призначення поточного рахунка:

- а). Накопичення коштів
- б) Зберігання коштів і одержання доходу
- в). Зберігання коштів і здійснення розрахункових операцій – правильна відповідь
- г) Здійснення міжбанківських розрахунків

10. Платіжний оборот – це:

- а) Сукупність розрахунків, у яких гроші є засобом платежу – правильна відповідь
- б) Сукупність розрахунків, у яких засобом платежу є готівка
- в) Сукупність розрахунків, у яких платежі здійснюються шляхом записів на рахунках клієнтів
- г) Оборот грошей у безготівковій формі

11. Які форми може мати платіжний оборот:

- а) . Відкличну, безвідкличну
- б) Акцептну, безакцептну
- в) Готівкову, безготівкову – правильна відповідь
- г). Покриту, непокриту

12. Акцепт – це:

- а). Згода платника на оплату – правильна відповідь
- б). Депонування коштів на оплату чеків
- в) . Розрахунки за допомогою векселів
- г). Відкриття акредитива бенефіціару

13. Які документи не потрібно подавати юридичній особі для відкриття поточного рахунка:

- а). Засвідчену нотаріально копію зареєстрованого статуту
- б). Заяву на відкриття рахунка
- в). Бізнес-план розвитку підприємства – правильна відповідь
- г) . Засвідчену нотаріально копію свідоцтва про державну реєстрацію

14. Термін дії платіжного доручення:

- а). 20 робочих днів, не враховуючи дня виписки
- б). 30 календарних днів, не враховуючи дня виписки – правильна відповідь
- в). 10 робочих днів з врахуванням дня виписки
- г). 5 календарних днів з врахуванням дня виписки

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 26

15. Який з реквізитів платіжного доручення не потрібно заповнювати платнику:

- а) Дата документа
- б). Дата валютування – правильна відповідь
- в). Призначення платежу
- г). Код банку

16. Платник при розрахунках виписує і подає платіжне доручення:

- а). Постачальнику
- б). Банку постачальника
- в). Банку, в якому він обслуговується – правильна відповідь
- г). Державному Казначейству

17. Що не відносять до реквізитів платіжного доручення:

- а). Назву документа
- б). Назву платника
- в). Місцезнаходження платника – правильна відповідь
- г). Призначення платежу

18. Підприємство здало до банку платіжне доручення на суму 58000 грн. На його рахунку залишок коштів – 50000 грн. Яке рішення прийме банк:

- а). Поверне платіжне доручення без виконання – правильна відповідь
- б). Залишить платіжне доручення, щоб виконати, коли надійде достатньо коштів
- в). Виконає частково в сумі 50000 грн і поверне платнику
- г). Виконає частково в сумі 50000 грн і залишить для подальшого виконання в сумі 8000 грн при надходженні коштів

19. Який із суб'єктів розрахунків підписує платіжну вимогу:

- а). Платник
- б). Одержувач коштів – правильна відповідь
- в). Банк платника
- г). Банк одержувача коштів

20. На рахунку платника – 23000 грн. До банку надійшла платіжна вимога на суму 30000 грн. Які дії банку:

- а). Поверне платіжну вимогу без виконання
- б). Виконає в сумі 23000 і поверне з відміткою про часткове виконання – правильна відповідь

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 27

в). Залишить до надходження на рахунок повної суми платежу – 30000 грн.

г). Виконає за рахунок банківського кредиту в сумі 30000 грн.

2.3. Фінансові результати діяльності підприємств, їх розрахунок та розподіл

2.3.1 Формування балансового прибутку. Чистий прибуток, порядок його розрахунку та розподілу. Використання чистого прибутку.

2.3.2 Особливості вибору типу дивідендної політики корпорацій в контексті поведінкової теорії

Завдання

1. Використовуючи Національний репозитарій академічних текстів (<https://nrat.ukrintei.ua/>) знайти дисертації, присвячені формуванню, розподілу та використанню фінансових результатів підприємств. (період 2000-2022 рр.).

2. Наведіть порядок вибору дивідендної політики підприємства та фактори, які слід прийняти до уваги.

1. Дивідендна політика корпорації-це?

а) набір цілей , які ставить перед собою керівництво підприємства;

б) складова частина загальної фінансової політики, спрямованої на оптимізацію пропорцій між споживаною і реінвестованою частинами отриманого чистого прибутку для забезпечення зростання ринкової вартості власного капіталу;

в) інформація про дивіденди, зокрема про їх збільшення;

Г) процес управління формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів суб'єкта господарювання та оптимізації обороту його грошових коштів;

д) сукупність правил і норм, цілей і уявлень, які визначають напрямок і зміст роботи з персоналом.

2. Основною метою дивідендної політики підприємства є:

а) визначення напрямків розподілу прибутку та обґрунтування оптимальних пропорцій, у яких вони здійснюються;

б) збільшення добробуту суспільства;

в) сплата дивідендів у формі облігацій;

г) збільшення виробництва;

д) всі відповіді правильні.

3. Виходячи з якої теорії максимізація дивідендних виплат краще, ніж капіталізація прибутку:

а) теорії незалежності дивідендів;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 28

- б) теорії переваги дивідендів;
- в) сигнальної теорії дивідендів;
- г) теорії відповідності дивідендної політики складу акціонерів;
- д) теорії мінімізації дивідендів.

4. Відповідно до якої теорії дивідендній політиці відводиться пасивна роль у механізмі управління прибутком.

- а) теорія переваги дивідендів;
- б) сигнальна теорія дивідендів;
- в) теорія незалежності дивідендів;
- г) теорія податкових переваг;
- д) теорії відповідності дивідендної політики складу акціонерів.

5. Яка теорія побудована на тому, що основні моделі оцінки поточної реальної ринкової вартості акцій у якості базисного елемента використовують розмір дивідендів, що виплачуються за нею?

- а) теорія переваги дивідендів;
- б) сигнальна теорія дивідендів;
- в) теорія незалежності дивідендів;
- г) теорія відповідності дивідендної політики складу акціонерів;
- д) теорія мінімізації.

6. Компанія повинна здійснювати таку дивідендну політику, що відповідає очікуванням більшості акціонерів, їх менталітету, це теорія:

- а) Теорія відповідності дивідендної політики складу акціонерів;
- б) теорія переваги дивідендів;
- в) теорія незалежності дивідендів;
- г) сигнальна теорія;
- д) теорія мінімізації.

7. Найбільш проста і найпоширеніша форма здійснення дивідендних виплат:

- а) Виплата дивідендів готівкою (чеками);
- б) Виплата дивідендів акціями ;
- в) Автоматичне реінвестування;
- г) Виплата дивідендів облігаціями;
- д) Викуп акцій компанією.

8. Яка форма виплати надає акціонерам право індивідуального вибору – одержати дивіденди готівкою або реінвестувати їх у додаткові акції?

- а) Виплата дивідендів готівкою (чеками);
- б) Виплата дивідендів акціями;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 29

- в) Автоматичне реінвестування;
- г) Виплата дивідендів облігаціями;
- д) Викуп акцій компанією.

9. Яка форма використання дивідендів потребує згоди акціонерів:

- а) Виплата дивідендів готівкою(чеками);
- б) Виплата дивідендів акціями;
- в) Автоматичне реінвестування;
- г) Виплата дивідендів облігаціями;
- д) Викуп акцій компанією.

10. Основні етапи формування дивідендної політики акціонерного товариства:

- а) основні фактори, що визначають переваги формування дивідендної політики;
- б) вибір типу дивідендної політики відповідно до фінансової стратегії акціонерного товариства;
- в) розробка механізму розподілення прибутку відповідно до вибраного типу дивідендної політики;
- г) визначення рівня дивідендних виплат на одну акцію;
- д) всі відповіді правильні.

11. Ліквідаційні дивіденди – це дивіденди, які:

- а) підприємство виплачує нерегулярно, за певних обставин;
- б) пов'язані з певними подіями, що відбулись у фінансовій діяльності;
- в) виплачуються наприкінці кожного року;
- г) пов'язані з реалізацією частини майна корпорації;
- д) виплачуються на початку року.

12. Спеціальні дивіденди – це дивіденди, які:

- а) пов'язані з певними подіями, що відбулись у фінансовій діяльності;
- б) підприємство виплачує нерегулярно, за певних обставин;
- в) пов'язані з реалізацією частини майна корпорації;
- г) виплачуються наприкінці кожного кварталу;
- д) правильна відповідь а і в.

13. Консервативний підхід формування дивідендної політики передбачає застосування:

- а) залишкової політики дивідендних виплат;
- б) політика мінімального стабільного розміру дивідендів з надбавкою в окремі періоди;
- в) політики стабільного рівня дивідендів;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 30

- г) політики мінімальних виплат;
- д) всі відповіді правильні.

14. Агресивний підхід формування дивідендної політики передбачає застосування:

- а) політики стабільного рівня дивідендів;
- б) залишкової політики дивідендних виплат;
- в) політики постійного зростання розміру дивідендів;
- г) політики мінімальних виплат;
- д) правильна відповідь а і в.

15. Помірний підхід формування дивідендної політики передбачає застосування:

- а) Політика мінімального стабільного розміру дивідендів з надбавкою в окремі періоди;
- б) залишкової політики дивідендних виплат;
- в) політики постійного зростання розміру дивідендів;
- г) політики мінімальних виплат;
- д) правильна відповідь а і в.

2.4. Політика управління оборотними активами на підприємствах

2.4.1 Загальні питання нормування власних оборотних активів на підприємствах.

2.4.2 Значення і шляхи прискорення оборотності оборотних активів. Питання удосконалення організації оборотних активів.

Завдання

1. Використовуючи Національний репозитарій академічних текстів (<https://nrat.ukrintei.ua/>) знайти дисертації, присвячені удосконаленню управління оборотними активами підприємств (період 2000-2022 рр.).

2. На підставі фінансової звітності обраного Вами акціонерного товариства здійснити фінансовий аналіз оборотних активів підприємства та запропонувати напрями підвищення їх обігу.

Тести

1. Оборотні кошти підприємства – це...

- а) гроші в касі підприємства, на поточних і валютних рахунках, у розрахунках;
- б) кошти, авансовані у виробничі оборотні фонди та фонди обігу;
- в) оборотні активи;
- г) предмети праці.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 31

2. Оборотні виробничі фонди – це...

- а) оборотні кошти у виробництві;
- б) оборотні кошти у виробництві та готовій продукції;
- в) оборотні кошти у виробничих запасах;
- г) оборотні кошти у виробничих запасах та у виробництві.

3. Яка частина оборотних коштів обслуговує сферу обігу?

- а) готова продукція на складі;
- б) готова продукція, грошові кошти і кошти в розрахунках;
- в) кошти на рахунках у банках і касі, у розрахунках, дебіторська заборгованість;
- г) готова продукція, що відвантажена.

4. Принципи організації оборотних коштів – це...

- а) самостійність у розпорядженні та управлінні оборотними коштами;
- б) визначення планової потреби в оборотних коштах та їх розміщення за окремим елементами та підрозділами;
- в) коригування розрахункових і чинних нормативів з урахуванням вимог господарювання, що постійно змінюються;
- г) наявність раціональної системи фінансування оборотних коштів;
- д) контроль за раціональним розміщенням і використанням оборотних коштів.

5. Відповідно до яких документів здійснюється планування оборотних коштів?

- а) до кошторисів витрат на виробництво і невиробничі потреби;
- б) до виробничої програми;
- в) до бізнес-плану;
- г) до обсягу реалізації продукції.

6. Які оборотні фонди слід віднести до нормованих?

- а) оборотні виробничі фонди;
- б) виробничі запаси;
- в) фонди обігу;
- г) оборотні виробничі фонди і готову продукцію.

7. За допомогою яких показників можна визначити потребу підприємства в сировині, матеріалах, купівельних напівфабрикатах?

- а) одноденних витрат конкретних видів сировини, матеріалів, розрахованих за виробничою собівартістю IV кв. планового року;
- б) собівартості одиниці продукції;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 32

- в) норм запасу в днях конкретних видів сировини, матеріалів;
- г) обсягу реалізації продукції в плановому році.

8. За допомогою яких показників можна визначити потребу підприємства у оборотних коштах у незавершеному виробництві?

- а) тривалість виробничого циклу;
- б) кількість продукції, що випускається;
- в) одноденні витрати в незавершеному виробництві за планом IV кв. за виробничою собівартістю;
- г) коефіцієнт зростання витрат.

9. Які показники необхідні для нормування оборотних коштів у запасах готової продукції?

- а) норма запасу оборотних коштів щодо готової продукції;
- б) одноденний випуск продукції в IV кв. планового року за виробничою собівартістю;
- в) середні залишки оборотних коштів на початок планового року;
- г) випуск товарної продукції в плановому році.

10. Які показники треба використовувати, визначаючи потребу в оборотних коштах економічним методом?

- а) середні залишки оборотних коштів на початок планового року;
- б) зміни в обсязі виробництва продукції;
- в) розмір “виробничого” нормативу на початок планового року;
- г) розмір “невиробничого” нормативу на початок планового року.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 33

Тема 3.

Теоретичні й прагматичні проблеми розвитку банківської справи

3.1. Особливості та проблемні аспекти здійснення активних операцій комерційних банків в сучасних умовах

3.1.1. Поняття, види та базові підходи до активних операцій комерційних банків

3.1.2. Теоретико-методологічний дискурс визначення та управління кредитним ризиком за активними банківськими операціями в Україні

3.1.3. Основні підходи до організації та управління окремими видами кредитних продуктів

3.1.4. Стан і перспективи діяльності комерційних банків з цінними паперами

3.1.5. Особливості діяльності комерційних банків на валютному ринку в умовах його лібералізації

Завдання:

1. Зробити критичний огляд праць:

- Теоретико-методологічні підходи до трансформації діючої методики оцінки кредитоспроможності потенційних позичальників комерційних банків (<https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/4212>)

- Роль аграрних розписок у розвитку кредитування сільськогосподарських підприємств (<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8139>)

- Механізм управління валютним ризиком банку (<https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/view/552>)

2. Використовуючи Національний репозитарій академічних текстів (<https://nrat.ukrintei.ua/>) знайти дисертації присвячені підходам до організації та управлінню окремими видами кредитних продуктів

3. Визначити топ 5 потенційних проблем для написання наукової статті з питань управління ризиками банківських операцій.

Тести

1. До основних принципів банківського кредитування належать:

- А) терміновість та платність;
- Б) забезпеченість, цільовий характер та повернення;
- В) терміновість та безповоротність;
- Г) цільовий характер та безоплатність;
- Д) правильні відповіді а і б.

2. Реальна річна процентна ставка – це

А) сума загального розміру кредиту та загальних витрат за споживчим кредитом;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 34

Б) сума коштів, які надані та/або можуть бути надані споживачу за договором про споживчий кредит;

В) сума коштів, які надані та/або можуть бути надані споживачу за договором про споживчий кредит;

Г) загальні витрати за споживчим кредитом, виражені у процентах річних від загального розміру виданого кредиту;

Д) правильна відповідь відсутня.

3. Кредитування, в якому беруть участь два або більше банків, які самостійно ведуть переговори з позичальниками, але узгоджують між собою умови кредитування, щоб у підсумку укласти кредитний договір із загальними для всіх учасників умовами, має назву: еальна річна процентна ставка – це

А) паралельне кредитування;

Б) консорціумне кредитування;

В) овернайт;

Г) овердрафт;

Д) правильна відповідь відсутня.

4. Кредитна лінія, сутність якої полягає в тому, що після повного або часткового повернення кредиту здійснюється подальше кредитування позичальника в межах ліміту, встановленого кредитним договором, має назву:

А) відновлювана кредитна лінія;

Б) не відновлювана кредитна лінія;

В) відклична кредитна лінія;

Г) невідклична кредитна лінія;

Д) всі відповіді правильні.

5. Грошові кошти, що надаються позичальникові на придбання товарів (робіт, послуг) для задоволення потреб, не пов'язаних з підприємницькою, незалежною професійною діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника – це: еальна річна процентна ставка – це

А) комерційний кредит;

Б) іпотечний кредит;

В) споживчий кредит;

Г) лізинговий кредит;

Д) бланковий кредит.

6. Комерційний банк не може надавати кредити під процент, ставка якого є нижчою від процентної ставки:

А) за кредитами банку-конкурента;

Б) за кредитами, які бере сам банк;

В) за депозитами, що виплачується банком;

Г) за депозитами, що виплачується банком-конкурентом;

Д) правильні відповіді б) і в).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 35

7. Хто приймає рішення про надання кредиту, незалежно від заявленого розміру кредиту?

- А) уповноважений працівник кредитного відділу;
- Б) керівник банку, відділення, філії;
- В) колегіальний орган: кредитний комітет банку, правління, комісія, тощо;
- Г) Національний банк України;
- Д) правильна відповідь відсутня.

8. Кредитний ризик банку – це

- А) наявний або потенційний ризик для надходжень і капіталу, який виникає через несприятливі коливання вартості цінних паперів, товарів і курсів іноземних валют за тими інструментами, які є в торговельному портфелі банку;
- Б) наявний або потенційний ризик для надходжень або капіталу банку, який виникає внаслідок несприятливих змін процентних ставок;
- В) наявний або потенційний ризик для надходжень та капіталу, який виникає через неспроможність банку виконати свої зобов'язання в належні строки, не зазнавши при цьому неприйнятних втрат;
- Г) наявний або потенційний ризик для надходжень і капіталу банку, який виникає через несприятливі коливання курсів іноземних валют і цін на банківські метали;
- Д) наявний або потенційний ризик для надходжень і капіталу, який виникає через неспроможність сторони, що взяла на себе зобов'язання, виконати умови будь-якої фінансової угоди із банком або в інший спосіб виконати взяті на себе зобов'язання.

9. Банку дозволяється надавати кредити будь-якій особі на:

- А) покриття господарських збитків;
- Б) формування та збільшення статутного капіталу банків чи інших господарських формувань;
- В) придбання активів пов'язаної особи банку;
- Г) реалізацію прибуткового інвестиційного проекту;
- Д) правильна відповідь відсутня.

10. Захід, спрямований на мінімізацію втрат від кредитного ризику, що полягає у встановленні межі кредиту, називається:

- А) диверсифікація;
- Б) лімітування;
- В) страхування;
- Г) дотримання нормативів кредитного ризику;
- Д) формування резервів.

11. Процентна ставка комерційного банку повинна бути по відношенню до облікової ставки центрального банку:

- А) нижчою;
- Б) вищою;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 36

- В) на розсуд банку;
- Г) збігатися;
- Д) правильна відповідь відсутня.;

12. Якість застави впливає на рівень процентної ставки за позичкою:

- А) прямо (краща застава – вища ставка);
- Б) зворотно (краща застава – нижча ставка);
- В) ніяк не впливає;
- Г) правильна відповідь відсутня;
- Д) Ваш варіант відповіді.

13. Чи правильне твердження: “Забороняється надання валютного кредиту на формування збільшення статутного капіталу”?

- А) так;
- Б) ні;
- В) не завжди;
- Г) правильна відповідь відсутня;
- Д) Ваш варіант відповіді.

14. Сукупність інформації щодо дисципліни виконання боржником своїх зобов'язань, включаючи інформацію, отриману з Кредитного реєстру Національного банку:

- А) кредитною справою;
- Б) кредитною угодою;
- В) кредитною заявкою;
- Г) банківською документацією;
- Д) кредитною історією боржника.

15. До переліку кредитних операцій банків відносять:

- А) здійснення операцій на ринках капіталу від свого імені;
- Б) надання гарантій і поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі;
- В) придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги, приймаючи на себе ризик виконання таких вимог та прийом платежів (факторинг);
- Г) лізинг;
- Д) всі відповіді правильні.

16. Валютна операція - операція, що має хоча б одну з таких ознак:

- А) операція, пов'язана з переходом права власності на валютні цінності та (або) права вимоги і пов'язаних з цим зобов'язань, предметом яких є валютні цінності, між резидентами, нерезидентами, а також резидентами і нерезидентами;
- Б) торгівля валютними цінностями;
- В) транскордонний переказ валютних цінностей транскордонне переміщення валютних цінностей;
- Г) транскордонне переміщення валютних цінностей;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 37

Д) всі відповіді правильні.

17. Як називається різниця між курсом покупця і курсом продавця?

- А) сальдо;
- Б) маржа (spread);
- В) крос-курс;
- Г) брудний флоатинг;
- Д) правильна відповідь відсутня.

18. Суб'єкти валютного ринку мають право здійснювати купівлю, продаж іноземної валюти виключно на:

- А) А. валютному ринку України;
- Б) Європейському валютному ринку;
- В) Міжнародному валютному ринку;
- Г) всі відповіді правильні;
- Д) правильна відповідь відсутня.

19. Сукупність відносин у сфері торгівлі валютними цінностями в Україні між суб'єктами валютного ринку України, між суб'єктами ринку та їх клієнтами, між суб'єктами ринку і НБУ, а також між НБУ і його клієнтами, це:

- А) валютний ринок України;
- Б) Європейський валютний ринок;
- В) Міжнародний валютний ринок;
- Г) режим вільного плавання;
- Д) правильна відповідь відсутня.

20. Які існують методи валютного котирування?

- А) зворотній, довгий;
- Б) прямий, короткий;
- В) прямий, непрямий або зворотній;
- Г) прямий, фіксований;
- Д) правильна відповідь відсутня.

21. Найбільший ступінь ризику має портфель цінних паперів, сформований за рахунок:

- А) акцій та облігацій підприємств;
- Б) облігацій зовнішньої та внутрішньої державної позики;
- В) іпотечних та депозитних сертифікатів;
- Г) всі наведені портфелі цінних паперів мають однаковий ступінь ризику;
- Д) правильна відповідь відсутня.

22. Об'єктивними доказами, що свідчать про зменшення корисності цінних паперів, можуть бути відомості про:

- А) фінансові труднощі емітента;
- Б) реорганізацію емітента;
- В) високу ймовірність банкрутства емітента;
- Г) правильна відповідь відсутня;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 38

Д) всі відповіді правильні.

23. Акції, боргові та інші цінні папери з нефіксованим прибутком, що використовуються банком для отримання прибутків в результаті короткотермінових коливань ціни або дилерської маржі та продажу в найближчий час, обліковуються:

- А) у торговому портфелі банку;
- Б) цінні папери в портфелі банку до погашення;
- В) цінні папери в портфелі банку на продаж;
- Г) цінні папери в портфелі банку на обмін;
- Д) правильна відповідь відсутня.

24. Укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів щодо цінних паперів від свого імені та за свій рахунок з метою перепродажу – це:

- А) дилерська діяльність;
- Б) брокерська діяльність;
- В) діяльність з управління іпотечним покриттям;
- Г) діяльність з управління активами;
- Д) правильна відповідь відсутня.

25. Розміщення банком власних акцій відноситься до:

- А) торговельних операцій банків з цінними паперами;
- Б) позабалансових операцій банків з цінними паперами;
- В) комісійних операцій банків з цінними паперами;
- Г) емісійних операцій банків з цінними паперами;
- Д) правильна відповідь відсутня.

3.2. Форми та методи забезпечення фінансової стабільності банківської системи

3.2.1. Причини, сутність та особливості прояву банківської кризи в Україні

3.2.2. Організація та функціонування системи ризик-менеджменту в банках

3.2.3. Сутність, ознаки та методи управління фінансовою стабільністю на ринку банківських послуг

3.2.4. Особливості реалізації регулювання банківського ринку в Україні

3.2.5. Адаптація міжнародних принципів забезпечення фінансової стабільності банківської системи в Україні

3.2.6. Розвиток платіжних систем як елемент забезпечення стабільності банківської системи

Завдання:

1. Зробити критичний огляд праць:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 39

- Теоретичні засади забезпечення безпеки операцій банків з похідними фінансовими інструментами (<http://ema.ztu.edu.ua/article/view/266300>).

- Розвиток методичних підходів до оцінки рівня фінансової безпеки банківської системи України (<http://ema.ztu.edu.ua/article/view/200975>).

- Фінансова стабільність банків в умовах динамічного макроекономічного середовища

(<http://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/9526/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%202021.pdf>).

2. Використовуючи Національний репозитарій академічних текстів (<https://nrat.ukrintei.ua/>) знайти дисертації присвячені підходам до забезпечення фінансової стабільності банківської системи

3. Визначити топ 5 потенційних проблем для написання наукової статті з питань забезпечення фінансової стабільності банківської системи.

Тести

1. Остання глобальна фінансово-економічна криза розпочалася:

А) 2006 р.; Б) 2007 р.; В) 2008 р. Г) 2009 р.; Д) 2010 р.

2. Які три основні типи фінансових криз можна назвати?

А) банківські, кредитні, валютні кризи;

Б) кризи на фінансових ринках, процентні, грошові кризи;

В) банківські, валютні, кризи та на фінансових ринках;

Г) кризи державних фінансів, грошові кризи, кредитні кризи;

Д) правильна відповідь відсутня/

3. Які з наведених ознак має банківська криза?

А) А. банківський ажіотаж, банкрутство банків;

Б) зменшення банківської платоспроможності та ліквідності;

В) ліквідація банків, банківська паніка;

Г) зменшення рівня ліквідності, падіння курсу національної валюти;

Д) всі відповіді правильні/

4. Що є основною причиною банківських криз у постсоціалістичних країнах?

А) макроекономічна мінливість і непідготовленість банків до фінансової лібералізації; Б) спад виробництва і погіршення платоспроможності підприємств-позичальників;

В. надмірна банківська кредитна експансія під час економічного піднесення;

Г. різке зростання інфляції;

Д) всі відповіді правильні.

5. Як поділяються банківські кризи?

А) повні і неповні; Б. локальні і системні; В. часткові і комплексні; Г. такі, що можна подолати і такі, що подолати неможливо; Д. всі відповіді правильні

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 40

6. Яке середовище реформаційних криз?

- А) А. ринкові економіки;
- Б) перехідні економіки;
- В) розвинуті економіки;
- Г) економіки країн великої сімки;
- Д) правильна відповідь відсутня

7. Які є етапи реалізації кризового управління?

- А. діагностика і перевірка;
- Б. уведення антикризових заходів;
- В. реорганізація чи ліквідація банку;
- Г. розроблення і реалізація програми антикризового управління;
- Д. правильна А. і Г.

8. Серед ознак банківської кризи називаємо:

- А) зменшення рівня ліквідності банків;
- Б) збільшення дефіциту державного бюджету;
- В) від'ємний приріст ВВП;
- Г) скорочення чисельності населення;
- Д) правильна відповідь відсутня

9. Криза з грецької це:

- А) складний, загострений стан;
- Б) різкий перелом, занепад;
- В) рішення, поворотний пункт;
- Г) підйом, розвиток;
- Д) правильна відповідь відсутня

10. Яка криза розпочалася в Україні в 2008 році?

- А) глобальна;
- Б) локальна;
- В) політична;
- Г) банківська;
- Д) правильна відповідь відсутня

11. Що не є ознакою фінансової стабільності банку?

- А) високий рівень достатності капіталу банку;
- Б) високий рівень професіоналізму менеджерів банку;
- Г) достатній рівень прибутковості банку;
- В) великий розмір активів банку;
- Д) правильна відповідь відсутня

12. Що не є ознакою фінансової стабільності банку?

- А) високий рівень диверсифікації ризиків та низьке відносно їх значення;
- Б) великий розмір капіталу банку;
- В) тривалий строк функціонування банківської установи на ринку;
- Г) всі відповіді правильні;
- Д) правильна відповідь відсутня

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 41

13. **Що є основним чинником, який розподіляє категорії «фінансова стабільність банку» та «фінансова стійкість банку»?**

- А) ліквідність банку;
- Б) прибутковість банку;
- В) строк функціонування банку;
- Г) достатність капіталу банку;
- Д) правильна відповідь відсутня

14. **Які чинники впливу на свою фінансову стабільність банки можуть і повинні контролювати (ухилитися від їх негативного впливу і усувати їх?)**

- А) внутрішні;
- Б) зовнішні;
- В) фінансово-економічні;
- Г) соціально-правові;
- Д) правильна відповідь відсутня

15. **Які чинники впливу на свою фінансову стабільність банків відіграють основну роль під час масових банкрутств чи розвитку?**

- А) внутрішні;
- Б) зовнішні;
- В) фінансові;
- Г) організаційні;
- Д) правильна відповідь відсутня

16. **Що з переліченого належить до внутрішніх методів управління фінансовою стабільністю банків?**

- А) рефінансування банків;
- Б) загальні вимоги та обмеження банківської діяльності;
- В) встановлення нормативів та обов'язкових резервів банків;
- Г) управління персоналом банку;
- Д) правильна відповідь відсутня

17. **Управління капіталом банку зводиться в основному до нарощування розміру капіталу, що реалізується через три методи, до яких належать:**

- А) метод внутрішніх джерел;
- Б) метод синхронного поповнення;
- В) метод зовнішніх джерел;
- Г) збалансований метод;
- Д) правильна відповідь відсутня.

18. **Заходами мінімізації ризиків банку не є:**

- А) страхування, лімітування, диверсифікація;
- Б) підписання форвардних, ф'ючерсних, угод та процентних опціонів;
- В) використання фіксованої процентної ставки;
- Г) структурне балансування активів і пасивів;
- Д) правильна відповідь А і В.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 42

19. Угода «Базель II» у своїй основі має концепцію трьох основних принципів, до яких належить:

- А) професійні вимоги до вищого керівного складу банку;
- Б) вимоги до мінімального розміру капіталу;
- В) контроль з боку наглядових органів;
- Г) ринкова дисципліна;
- Д) правильна відповідь відсутня.

20. Конфлікт інтересів проявляється у:

- А) використанні власної посади керівника банку для досягнення особистих цілей;
- Б) прийнятті цінних подарунків та розкритті конфіденційної інформації;
- В) наявності фінансової зацікавленості у діяльності постачальників, клієнтів тощо;
- Г) усі відповіді правильні;
- Д) правильна відповідь відсутня.

21. До індикаторів фінансової безпеки банківського сектору належать:

- А) частка іноземного капіталу в сукупному капіталі банківської системи;
- Б) співвідношення високоліквідних коштів і поточних пасивів;
- В) рентабельність чистих активів;
- Г) правильної відповіді немає;
- Д) всі відповіді правильні.

22. Метою державного регулювання ринків фінансових послуг згідно з Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» є:

- А) проведення єдиної та ефективної державної політики у сфері фінансових послуг;
- Б) захист інтересів споживачів фінансових послуг;
- В) створення умов для ефективної мобілізації та розміщення фінансових ресурсів учасниками ринків фінансових послуг з урахуванням інтересів суспільства;
- Г) усі відповіді правильні;
- Д) правильна відповідь відсутня.

23. В Україні регулювання та нагляд за банківськими установами належить до компетенції:

- А) Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг;
- Б) Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку;
- В) Національного банку України;
- Г) Асоціації українських банків;
- Д) всі відповіді правильні.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 43

24. Який орган розробив документ “Індикатори фінансової стійкості – Концепції та визначення”:

- А) Базельський комітет з питань банківського нагляду (BCBS);
- Б) Міжнародний валютний фонд (IMF);
- В) Інститут фінансової стабільності (IFS);
- Г) Міжнародна асоціація кредитних спілок (WOCCU)?
- Д) правильна відповідь відсутня.

25. Який державний орган в Україні обчислює й оприлюднює індикатори фінансової стійкості:

- А) Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг;
- Б) Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку;
- В) Національний банк України;
- Г) Асоціація український банків?
- Д) всі відповіді правильні.

3.3. Розвиток грошово-кредитної та валютної політики в Україні

3.3.1. Місце Національного банку в системі банківського регулювання та нагляду

3.3.2. Адаптація інструментів грошово-кредитної політики до вітчизняних умов

3.3.3. Проблеми застосування політики обов’язкових резервних вимог на сучасному етапі

3.3.4. Політика рефінансування Національного банку та її специфіка в Україні

3.3.5. Перспективи процентної політики та таргетування інфляції у вітчизняних умовах

3.3.6. Особливості реалізації політики операцій на відкритому ринку в Україні

3.3.7. Можливості застосування монетарних інструментів прямої дії у вітчизняних умовах

3.3.8. Валютна політика, валютне регулювання і валютний контроль в умовах валютної лібералізації

Завдання:

1. Зробити критичний огляд праць:
  - Світовий досвід застосування інструментів грошово-кредитної політики під час пандемії коронавірусу covid-19 (<http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/235738>).
  - Особливості та основні напрями грошово-кредитної політики в Україні (<https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4438>).
  - Світовий досвід застосування монетарного інструментарію для

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 44

впровадження ефективної державної політики функціонування грошово-кредитної сфери (http://www.market-infr.od.ua/journals/2016/2_2016_ukr/55.pdf).

2. Використовуючи Національній репозитарій академічних текстів (<https://nrat.ukrintei.ua/>) знайти дисертації присвячені підходам до розвитку грошово-кредитної та валютної політики в Україні.

3. Визначити топ 5 потенційних проблем для написання наукової статті з питань розвитку грошово-кредитної та валютної політики в Україні.

Тести

1. **Операції на відкритому ринку, політика рефінансування, процентна політика центрального банку належать до:**

А) нормативних інструментів опосередкованого регулювання грошово-кредитної політики;

Б) коригувальних інструментів опосередкованого регулювання грошово-кредитної політики;

В) інструментів прямої дії грошово-кредитної політики;

Г) правильна відповідь відсутня;

Д) всі відповіді правильні

2. **Основними економічними засобами та методами грошово-кредитної політики згідно до Закону про НБУ є**

А) визначення та регулювання норм обов'язкових резервів для комерційних банків;

Б) процентна політика;

В) рефінансування комерційних банків;

Г) управління золотовалютними резервами;

Д операції з цінними паперами на відкритому ринку;

Ж) регулювання імпорту та експорту капіталу;

З) емісія власних боргових зобов'язань і операції з ними;

Е) всі відповіді правильні.

3. **Інструменти прямої дії грошово-кредитної політики – це**

А) регулятивні заходи впливу центрального банку, що мають форму обмежень, лімітів, директив;

Б) регулятивні заходи впливу центрального банку на грошовий ринок шляхом формування на ринку відповідних умов, які визначають подальшу поведінку суб'єктів ринку;

В) регулятивні заходи впливу центрального банку, що мають форму обмежень, лімітів, директив для формування на ринку відповідних умов, які визначають подальшу поведінку суб'єктів ринку;

Г) правильна відповідь відсутня;

Д) всі відповіді правильні.

4. **Інструменти опосередкованої дії грошово-кредитної політики – це**

А) регулятивні заходи впливу центрального банку, що мають форму

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 45

обмежень, лімітів, директив;

Б) регулятивні заходи впливу центрального банку на грошовий ринок шляхом формування на ринку відповідних умов, які визначають подальшу поведінку суб'єктів ринку;

В) регулятивні заходи впливу центрального банку, що мають форму обмежень, лімітів, директив для формування на ринку відповідних умов, які визначають подальшу поведінку суб'єктів ринку;

Г) правильна відповідь відсутня;

Д) всі відповіді правильні.

5. Інструментом грошово-кредитної політики загальної спрямованості є:

А) регулювання окремих видів кредиту;

Б) процентна політика центрального банку;

В) залучення коштів комерційних банків на депозити в центральний банк;

Г) встановлення для комерційних банків кредитних і депозитних стель;

Д) регламентація процентної політики комерційних банків у вигляді встановлення обмежень по кредитних і депозитних ставках, по маржі.

6. Інструментом грошово-кредитної політики селективної спрямованості є:

А) операції на відкритому ринку;

Б) регулювання норми обов'язкових резервів;

В) рефінансування комерційних банків;

Г) регулювання курсу національної валюти;

Д) встановлення для комерційних банків кредитних і депозитних стель.

7. Інструментами, спрямованими на вилучення (стерилізацію) надлишкової ліквідності є

А) політика рефінансування комерційних банків;

Б) розміщення центральним банком депозитних сертифікатів;

В) купівля центральним банком цінних паперів на відкритому ринку;

Г) проведення операцій «зворотного» репо;

Д) правильна відповідь: Б і Г.

8. Первісна мета обов'язкового резервування за депозитами комерційних банків полягала у

А) резервуванні частини коштів, залучених банками, спрямованого на обмеження їхньої можливості збільшувати грошову пропозицію;

Б) формуванні страхового фонду для виплати депозитів;

В) використанні центральними банками як засобу аптициклічної та антиінфляційної політики;

Г) використанні центральними банками як інструменту регулювання банківської ліквідності;

Д) правильна відповідь відсутня.

9. Інструмент монетарної політики для управління грошово-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 46

кредитним ринком, який накладає на банки зобов'язання зберігати частину залучених коштів на кореспондентському рахунку в НБУ називається

- А) визначення та регулювання норм обов'язкових резервів для комерційних банків;
- Б) процентна політика;
- В) рефінансування комерційних банків;
- Г) управління золотовалютними резервами;
- Д) операції з цінними паперами на відкритому ринку.

10. З метою посилення стимулювальної спрямованості політики обов'язкових резервних вимог НБУ використовується диференціація норми резервування з урахуванням таких критеріїв:

- А) термін залучення коштів (короткострокові чи довгострокові пасиви);
- Б) валюта залучених коштів (національна чи іноземна валюта);
- В) категорія вкладника (фізичні особи чи юридичні);
- Г) немає правильної відповіді;
- Д) правильні відповіді: А; Б; В

11. Вкажіть діючі в Україні нормативи обов'язкового резервування:

- А) за коштами вкладів юридичних осіб у національній та іноземній валютах на вимогу і коштами на поточних рахунках – 6,5%;
- Б) за коштами вкладів фізичних осіб у національній та іноземній валютах на вимогу і коштами на поточних рахунках – 6,5%;
- В) за строковими коштами і вкладками (депозитами) юридичних осіб у національній та іноземній валютах – 3%;
- Г) за строковими коштами і вкладками (депозитами) фізичних осіб у національній та іноземній валютах – 3%;
- Д) всі відповіді правильні.

12. Регулювання ліквідності банків на виконання Національним банком функції кредитора останньої інстанції називається

- А) визначення та регулювання норм обов'язкових резервів для комерційних банків;
- Б) процентна політика;
- В) рефінансування комерційних банків;
- Г) управління золотовалютними резервами;
- Д) операції з цінними паперами на відкритому ринку.

13. Для комерційних банків рефінансування з позиції центрального банку – це

- А) обов'язок;
- Б) право;
- В) і обов'язок, і право;
- Г) всі відповіді правильні;
- Д) немає правильної відповіді.

14. Тендер, під час оголошення якого банки у своїх заявках до НБУ

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 47

зазначають ціну (процентну ставку), за якою вони погоджуються одержати кредит рефінансування або розмістити кошти – це

- А) операція прямого репо;
- Б) кількісний тендер;
- В) операція зворотного репо;
- Г) процентний тендер;
- Д) немає правильної відповіді.

15. Тендер, на якому НБУ наперед установлює ціну (процентну ставку), за якою банки можуть одержати кредити рефінансування або розмістити в НБУ кошти – це

- А) операція прямого репо;
- Б) кількісний тендер;
- В) операція зворотного репо;
- Г) процентний тендер;
- Д) немає правильної відповіді.

16. Зниження центральним банком облікової ставки спричиняє

- А) зниження попиту на цінні папери, зниження їх ринкової вартості, а отже, зростання доходності;
- Б) підвищення попиту на цінні папери, зростання їх ринкової вартості, а отже, зниження доходності
- В) не здійснює жодного впливу;
- Г) зв'язок важко прогнозований;
- Д) правильна відповідь відсутня.

17. З метою ефективного управління грошово-кредитним ринком, обсягами грошової маси в обігу, виконання функції кредитора останньої інстанції НБУ встановлює за своїми операціями такі процентні ставки:

- А) облікову;
- Б) за кредитами та депозитами овернайт;
- В) рефінансування та стабілізаційними кредитами;
- Г) ставки залучення тимчасово вільних коштів банків
- Д) всі відповіді правильні

18. При визначенні рівня облікової ставки НБУ не враховує

- А) фактичний та прогнозований рівень інфляції;
- Б) темпи економічного зростання;
- В) динаміку ринкових процентних ставок;
- Г) динаміку обмінного курсу національної валюти;
- Д) правильна відповідь відсутня.

19. Купівля/продаж казначейських зобов'язань НБУ, а також інших цінних паперів (крім цінних паперів, що підтверджують корпоративні права) та боргових зобов'язань називається

- А) визначення та регулювання норм обов'язкових резервів для комерційних банків;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 48

- Б) процентна політика;
- В) рефінансування комерційних банків;
- Г) управління золотовалютними резервами;
- Д) операції з цінними паперами на відкритому ринку.

20. Нерегулярним стандартним інструментом, спрямованим на підтримку ліквідності банків у разі неочікуваних коливань ліквідності є

- А) операції НБУ з депозитними сертифікатами;
- Б) операції зворотного репо;
- В) операції прямого репо;
- Г) операції з купівлі/продажу НБУ державних облігацій України;
- Д) правильна відповідь відсутня.

21. Сукупність правових норм, які регулюють порядок здійснення операцій з валютними цінностями в країні та за її межами:

- А) валютний контроль;
- Б) валютне регулювання;
- В) валютні угоди;
- Г) валютне законодавство;
- Д) правильна відповідь відсутня

22. Система регулювання валютного курсу через придбання та продаж державними органами іноземної валюти за допомогою валютної інтервенції та валютних обмежень:

- А) довгострокова валютна політика;
- Б) поточна валютна політика;
- В) валютна девізна політика;
- Г) валютна облікова політика;
- Д) всі відповіді правильні.

23. Хто здійснює фінансовий контроль за валютними операціями, що проводяться резидентами і нерезидентами на території України:

- А) Національний банк України;
- Б) уповноважені банки;
- В) державна фіскальна служба України;
- Г) державні митні органи України;
- Д) всі відповіді правильні.

24. Об'єктом на валютному ринку виступають:

- А) резиденти та нерезиденти;
- Б) фізичні та юридичні особи;
- В) національні та іноземні валютні цінності;
- Г) фінансові посередники;
- Д) всі відповіді правильні

25. Реальний обмінний курс це:

- А) номінальний обмінний курс, скоригований на відносний рівень цін у двох країнах;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 49

- Б) номінальний обмінний курс, скоригований МВФ;
- В) номінальний обмінний курс, сформований реальною ситуацією на міжнародному валютному ринку;
- Г) всі відповіді правильні;
- Д) правильна відповідь відсутня.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 50

Тема 4.

Теоретичні й прагматичні проблеми розвитку страхування

4.1. Основи ризик-менеджменту та страхування

4.1.1. Поняття та види ризиків

4.1.2. Ризик-менеджмент і страхування

4.1.3. Витоки страхування

4.1.4. Сутність і функції страхування

4.1.5. Принципи страхування

4.1.6. Особливості розвитку страхування в умовах поширення

Інтернету

4.1.7. Особливості діяльності ісламських страхових компаній

Завдання

1. Зробити критичний огляд праць:

- Особливості розвитку страхування в умовах поширення Інтернету
(<https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/1969/38.pdf>)

- Особливості діяльності ісламських страхових компаній
(<https://afj.org.ua/pdf/385-osoblivosti-diyalnosti-islamskih-strahovih-kompaniy.pdf>)

2. Використовуючи Національний репозитарій академічних текстів
(<https://nrat.ukrintei.ua/>) знайти дисертації присвячені питанням ризик менеджменту та страхування

3. Визначити топ 5 потенційних проблем для написання наукової статті з питань управління ризиками та страхування

Тести

1. Комплексна діагностика ризиків за допомогою емпіричного, статистичного та інших методів – це ...

- А) аналіз ризику;
- Б) локалізація;
- В) страхування;
- Г) контроль за ризиком;
- Д) фінансування ризику.

2. Здійснення заходів, що передбачають повне або часткове усунення ризиків – це ...

- А) аналіз ризику;
- Б) локалізація;
- В) спекуляція;
- Г) контроль за ризиком;
- Д) фінансування ризику.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 51

3. Покриття негативних наслідків ризиків фінансовими засобами – це

...

- А) аналіз ризику;
- Б) локалізація;
- В) спекуляція;
- Г) контроль за ризиком;
- Д) фінансування ризику.

4. Ризики, які виникають лише як наслідок різноманітної господарської та науково-технічної діяльності людей – це ...

- А) антропогенні ризики;
- Б) природні ризики;
- В) нестрахові ризики;
- Г) страхові ризики;
- Д) спекулятивні ризики.

5. Ризики, які виникають при азартних іграх чи лотереях – це ...

- А) антропогенні ризики;
- Б) природні ризики;
- В) нестрахові ризики;
- Г) страхові ризики;
- Д) спекулятивні ризики.

6. Стихійні явища (повені, землетруси) можна віднести до ...

- А) антропогенних ризиків;
- Б) природних ризиків;
- В) нестрахових ризиків;
- Г) незначних ризиків;
- Д) спекулятивних ризиків.

7. Ризики, які призводять лише до збитків або їх відсутності – це ...

- А) антропогенні ризики;
- Б) незначні ризики;
- В) нестрахові ризики;
- Г) чисті ризики;
- Д) спекулятивні ризики.

8. Заходи з просторового обмеження поширення ризику називається

...

- А) спекуляція;
- Б) локалізація;
- В) андеррайтинг;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 52

- Г) математизація;
- Д) фінансування.

9. Керована система, стосовно якої приймаються рішення й ефективність та умови функціонування якої наперед точно не відомі називається ...

- А) об'єкт ризику;
- Б) суб'єкт ризику;
- В) джерело ризику;
- Г) ризикологія;
- Д) андерайтинг.

10. У працях якого вченого запропоновано використовувати варіацію і стандартне відхилення для оцінки рівня ризику?

- А) Арістотеля;
- Б) Дж. Мілля;
- В) А. Маршалла;
- Г) Дж.М. Кейнса
- Д) Г. Марковіца.

11. Система заходів організаційно-фінансового характеру, об'єднаних спільною ідеєю і спрямованих на усунення, попередження настання випадкових непередбачуваних подій, обмеження, мінімізацію втрат, пов'язаних з ними, а також їх фінансування – це ...

- А) ризик-менеджмент;
- Б) андерайтинг;
- В) спекуляція;
- Г) інфляція;
- Д) санація.

12. оцінювання ризиків кількісними методами – це ...

- А) квантифікація;
- Б) локалізація;
- В) спекуляція;
- Г) інфляція;
- Д) санація.

13. Контроль над ризиками здійснюється різними способами:

- А) уникненням ризику;
- Б) зменшенням (мінімізацією) ризику;
- В) обмеженням (локалізацією) ризику;
- Г) розсіюванням (поділом) ризику;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 53

Д) всі відповіді правильні.

14. Фактичне ухилення від ризикованої діяльності (способу буття) називається ...

- А) уникненням ризику;
- Б) зменшенням (мінімізацією) ризику;
- В) обмеженням (локалізацією) ризику;
- Г) розсіюванням (поділом) ризику;
- Д) всі відповіді правильні.

15. Здійснення значних фінансових витрат на придбання різноманітних технічних засобів та проведення організаційно-технічних заходів, які могли б протистояти виникненню ризиків здійснюється під час ...

- А) уникненням ризику;
- Б) зменшенням (мінімізацією) ризику;
- В) обмеженням (локалізацією) ризику;
- Г) розсіюванням (поділом) ризику;
- Д) всі відповіді правильні.

16. Критерій цілковитої випадковості (для виокремлення страхових ризиків) ...

- А) означає, що подія, яка є причиною збитків, має бути надзвичайною, а розмір збитку — непередбачуваним;
- Б) полягає в тому, що попри випадковість події між нею та кінцевим результатом (збитками) має простежуватися явний причинно-наслідковий зв'язок;
- В) передбачає, що потреби, які стосуються обслуговування ризиків, повинні мати вартісну, грошову оцінку;
- Г) означає, що найбільш страхувальними як щодо обсягу збитків, так і щодо ймовірності їх настання є середні ризики;
- Д) всі відповіді правильні.

17. Критерій однозначності (для виокремлення страхових ризиків) ...

- А) означає, що подія, яка є причиною збитків, має бути надзвичайною, а розмір збитку — непередбачуваним;
- Б) полягає в тому, що попри випадковість події між нею та кінцевим результатом (збитками) має простежуватися явний причинно-наслідковий зв'язок;
- В) передбачає, що потреби, які стосуються обслуговування ризиків, повинні мати вартісну, грошову оцінку;
- Г) означає, що найбільш страхувальними як щодо обсягу збитків, так і

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 54

щодо ймовірності їх настання є середні ризики;

Д) всі відповіді правильні.

18. Критерій оцінюваності у грошових одиницях (для виокремлення страхових ризиків) ...

А) означає, що подія, яка є причиною збитків, має бути надзвичайною, а розмір збитку — непередбачуваним;

Б) полягає в тому, що попри випадковість події між нею та кінцевим результатом (збитками) має простежуватися явний причинно-наслідковий зв'язок;

В) передбачає, що потреби, які стосуються обслуговування ризиків, повинні мати вартісну, грошову оцінку;

Г) означає, що найбільш страхувальними як щодо обсягу збитків, так і щодо ймовірності їх настання є середні ризики;

Д) всі відповіді правильні.

20. Критерій розміру у грошових одиницях (для виокремлення страхових ризиків) ...

А) означає, що подія, яка є причиною збитків, має бути надзвичайною, а розмір збитку — непередбачуваним;

Б) полягає в тому, що попри випадковість події між нею та кінцевим результатом (збитками) має простежуватися явний причинно-наслідковий зв'язок;

В) передбачає, що потреби, які стосуються обслуговування ризиків, повинні мати вартісну, грошову оцінку;

Г) означає, що найбільш страхувальними як щодо обсягу збитків, так і щодо ймовірності їх настання є середні ризики;

Д) всі відповіді правильні.

21. До форм обмеження та ліквідації ризиків належить:

А) запобігання появі випадкових подій, які формують ризико-вані ситуації в суспільному житті.

Б) подолання (репресія) випадкових подій, появі яких усе ж не вдалося запобігти.

В) Задоволення потреб, які виникли внаслідок дії ризику (компенсація втрат, збитків);

Г) правильні відповіді А та Б;

Д) всі відповіді правильні.

22. До форм обмеження та ліквідації ризиків належить:

А) запобігання появі випадкових подій, які формують ризико-вані ситуації в суспільному житті.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 55

Б) подолання (репресія) випадкових подій, появи яких усе ж не вдалося запобігти.

В) Задоволення потреб, які виникли внаслідок дії ризику (компенсація втрат, збитків);

Г) правильні відповіді А та В;

Д) всі відповіді правильні.

23. До форм обмеження та ліквідації ризиків належить:

А) запобігання появі випадкових подій, які формують ризико-вані ситуації в суспільному житті.

Б) подолання (репресія) випадкових подій, появи яких усе ж не вдалося запобігти.

В) Задоволення потреб, які виникли внаслідок дії ризику (компенсація втрат, збитків);

Г) правильні відповіді Б та В;

Д) всі відповіді правильні.

24. Особливістю катастрофічних ризиків є ...

А) великомасштабність негативних наслідків;

Б) можливість точного передбачення ймовірності настання;

В) можливість точного розрахунку ймовірних наслідків;

Г) правильні відповіді А та В;

Д) всі відповіді правильні.

25. Особливістю катастрофічних ризиків є ...

А) малий масштаб негативних наслідків;

Б) неможливість точного передбачення ймовірності настання;

В) можливість точного розрахунку ймовірних наслідків;

Г) правильні відповіді А та Б;

Д) всі відповіді правильні.

4.2. Страховий ринок

4.2.1. Поняття та функції страхового ринку

4.2.2. Структура страхового ринку

4.2.3. Страхові компанії, їх види. Перспективи створення товариств взаємного страхування в Україні

4.2.4. Посередники у страхуванні

4.2.5. Моделювання впливу банківських установ на розвиток страхових компаній

4.2.6. Стратегія розвитку страхового ринку в умовах наявності латентного військового конфлікту в Україні

4.2.7 Агрострахування як складова продовольчої безпеки держави

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 56

Завдання

- Зробити критичний огляд праць:
  - Моделювання впливу банківських установ на розвиток страхових компаній (http://bses.in.ua/journals/2018/28_2_2018/22.pdf)
  - Стратегія розвитку страхового ринку в умовах наявності латентного військового конфлікту в Україні (<http://ea21journal.world/wp-content/uploads/2022/01/ea-V182-02.pdf>)
  - Агрострахування як складова продовольчої безпеки держави (http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Vkn-teu_2013_4_6)
- Використовуючи Національний репозитарій академічних текстів (<https://nrat.ukrintei.ua/>) знайти дисертації присвячені питанням розвитку страхового ринку
- Визначити топ 5 потенційних проблем для написання наукової статті з питань розвитку страхового ринку в умовах воєнного стану

Тести

1. Страховий ринок – це ...

- А) сфера економічних відносин, у процесі яких формуються попит і пропозиція на страхові послуги та здійснюється акт їх купівлі-продажу;
- Б) форма організації економічних відносин у сфері грошового обігу по формуванню та використанню страхового фонду й інших фондів та ресурсів страховика за допомогою купівлі-продажу страхових продуктів;
- В) сукупність страховиків, страхувальників, посередників, що приймають участь в реалізації відповідних послуг;
- Г) середовище, у якому функціонують страхові компанії;
- Д) всі відповіді правильні.

2. Страховий ринок – це ...

- А) сфера економічних відносин, у процесі яких формуються попит і пропозиція на страхові послуги та здійснюється акт їх купівлі-продажу;
- Б) форма організації економічних відносин у сфері грошового обігу по формуванню та використанню страхового фонду й інших фондів та ресурсів страховика за допомогою купівлі-продажу страхових продуктів;
- В) механізм перерозподілу фінансових ресурсів страхувальників та страховиків;
- Г) середовище, у якому функціонують страхові компанії;
- Д) всі відповіді правильні.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 57

3. Страховий ринок – це ...

А) сукупність страховиків, страхувальників, посередників, що приймають участь в реалізації відповідних послуг;

Б) форма організації економічних відносин у сфері грошового обігу по формуванню та використанню страхового фонду й інших фондів та ресурсів страховика за допомогою купівлі-продажу страхових продуктів;

В) механізм перерозподілу фінансових ресурсів страхувальників та страховиків;

Г) середовище, у якому функціонують страхові компанії;

Д) всі відповіді правильні.

4. Страховий ринок – це ...

А) сукупність страховиків, страхувальників, посередників, що приймають участь в реалізації відповідних послуг;

Б) форма організації економічних відносин у сфері грошового обігу по формуванню та використанню страхового фонду й інших фондів та ресурсів страховика за допомогою купівлі-продажу страхових продуктів;

В) середовище, у якому функціонують банківські установи;

Г) правильні відповіді А та Б;

Д) всі відповіді правильні.

5. Страховий ринок – це ...

А) сукупність страховиків, страхувальників, посередників, що приймають участь в реалізації відповідних послуг;

Б) механізм перерозподілу фінансових ресурсів страхувальників та страховиків;

В) середовище, у якому функціонують банківські установи;

Г) правильні відповіді А та Б;

Д) всі відповіді правильні.

6. До обов'язкових умов функціонування страхового ринку належить:

А) наявність об'єктів страхування, що мають споживчу вартість;

Б) наявність потреби у страхових продуктах, послугах;

В) наявність суб'єктів страхових відносин – страхувальників, страховиків та інших суб'єктів, що здатні задовольнити зазначені потреби або їх споживати;

Г) наявність можливості прийняття рішення про участь у страховій угоді

Д) всі відповіді правильні.

7. До обов'язкових умов функціонування страхового ринку належить:

А) наявність можливості прийняття рішення про участь у страховій угоді;

Б) наявність потреби у страхових продуктах, послугах;

В) наявність суб'єктів страхових відносин – страхувальників, страховиків

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідє ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 58

та інших суб'єктів, що здатні задовольнити зазначені потреби або їх споживати;

- Г) правильні відповіді А та Б;
- Д) всі відповіді правильні.

8. До обов'язкових умов функціонування страхового ринку належить:

- А) наявність можливість прийняття рішення про участь у страховій угоді;
- Б) наявність потреби у страхових продуктах, послугах;
- В) наявність об'єктів страхування, що мають споживчу вартість;
- Г) правильні відповіді А та Б;
- Д) всі відповіді правильні.

9. До обов'язкових умов функціонування страхового ринку належить:

- А) наявність можливість прийняття рішення про участь у страховій угоді;
- Б) наявність суб'єктів страхових відносин – страхувальників, страховиків та інших суб'єктів, що здатні задовольнити зазначені потреби або їх споживати;
- В) відсутність об'єктів страхування;
- Г) правильні відповіді А та Б;
- Д) всі відповіді правильні.

10. До обов'язкових умов функціонування страхового ринку належить:

- А) наявність можливість прийняття рішення про участь у страховій угоді;
- Б) наявність суб'єктів страхових відносин – страхувальників, страховиків та інших суб'єктів, що здатні задовольнити зазначені потреби або їх споживати;
- В) наявність об'єктів страхування, що мають споживчу вартість;
- Г) правильні відповіді А та Б;
- Д) всі відповіді правильні.

11. Основні функції страхового ринку ...

- А) організація страхового захисту за допомогою продажу страхових полісів;
- Б) акумулювання значних фінансових ресурсів з їх подальшим інвестуванням за певними напрямками;
- В) забезпечення «зустрічі» страхувальника та страховика;
- Г) правильні відповіді А та Б;
- Д) всі відповіді правильні.

12. Основні функції страхового ринку ...

- А) забезпечення «зустрічі» страхувальника та страховика;
- Б) організація страхового захисту за допомогою продажу страхових полісів;
- В) акумулювання значних фінансових ресурсів з їх подальшим інвестуванням за певними напрямками;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 59

Г) правильні відповіді А та В;

Д) всі відповіді правильні.

13. Основні функції страхового ринку ...

А) забезпечення «зустрічі» страхувальника та страховика;

Б) акумулювання значних фінансових ресурсів з їх подальшим інвестуванням за певними напрямками;

В) організація страхового захисту за допомогою продажу страхових полісів;

Г) правильні відповіді Б та В;

Д) всі відповіді правильні.

14. На страховому ринку закон попиту та пропозиції ...

А) забезпечує виникнення тих страхових послуг, що саме необхідні споживачеві та формує адекватну ціну, забезпечуючи умови конкуренції для страховиків, створюючи умови для постійного пошуку, удосконалення форм і методів організації страхового захисту);

Б) діє через ціну (розмір страхових тарифів) та сприяє збалансуванню економічних інтересів учасників страхових відносин, є індикатором якості страхового ринку;

В) забезпечує підвищення якості страхових послуг, стимулює розширення меж страхового ринку, розвиток його інфраструктури;

Г) правильні відповіді А та В;

Д) всі відповіді правильні.

15. На страховому ринку закон вартості ...

А) забезпечує виникнення тих страхових послуг, що саме необхідні споживачеві та формує адекватну ціну, забезпечуючи умови конкуренції для страховиків, створюючи умови для постійного пошуку, удосконалення форм і методів організації страхового захисту);

Б) діє через ціну (розмір страхових тарифів) та сприяє збалансуванню економічних інтересів учасників страхових відносин, є індикатором якості страхового ринку;

В) забезпечує підвищення якості страхових послуг, стимулює розширення меж страхового ринку, розвиток його інфраструктури;

Г) правильні відповіді А та В;

Д) всі відповіді правильні.

16. На страховому ринку закон конкуренції ...

А) забезпечує виникнення тих страхових послуг, що саме необхідні споживачеві та формує адекватну ціну, забезпечуючи умови конкуренції для страховиків, створюючи умови для постійного пошуку, удосконалення форм і методів організації страхового захисту);

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 60

Б) діє через ціну (розмір страхових тарифів) та сприяє збалансуванню економічних інтересів учасників страхових відносин, є індикатором якості страхового ринку;

В) забезпечує підвищення якості страхових послуг, стимулює розширення меж страхового ринку, розвиток його інфраструктури;

Г) правильні відповіді А та В;

Д) всі відповіді правильні.

17. На страховому ринку закон попиту та пропозиції ...

А) забезпечує виникнення тих страхових послуг, що саме необхідні споживачеві та формує адекватну ціну, забезпечуючи умови конкуренції для страховиків, створюючи умови для постійного пошуку, удосконалення форм і методів організації страхового захисту);

Б) забезпечує підвищення якості страхових послуг, стимулює розширення меж страхового ринку, розвиток його інфраструктури;

В) діє через ціну (розмір страхових тарифів) та сприяє збалансуванню економічних інтересів учасників страхових відносин, є індикатором якості страхового ринку;

Г) правильні відповіді Б та В;

Д) всі відповіді правильні.

18. На страховому ринку закон вартості ...

А) забезпечує підвищення якості страхових послуг, стимулює розширення меж страхового ринку, розвиток його інфраструктури;

Б) діє через ціну (розмір страхових тарифів) та сприяє збалансуванню економічних інтересів учасників страхових відносин, є індикатором якості страхового ринку;

В) забезпечує виникнення тих страхових послуг, що саме необхідні споживачеві та формує адекватну ціну, забезпечуючи умови конкуренції для страховиків, створюючи умови для постійного пошуку, удосконалення форм і методів організації страхового захисту);

Г) правильні відповіді Б та В;

Д) всі відповіді правильні.

19. На страховому ринку закон конкуренції ...

А) діє через ціну (розмір страхових тарифів) та сприяє збалансуванню економічних інтересів учасників страхових відносин, є індикатором якості страхового ринку;

Б) забезпечує виникнення тих страхових послуг, що саме необхідні споживачеві та формує адекватну ціну, забезпечуючи умови конкуренції для страховиків, створюючи умови для постійного пошуку, удосконалення форм і методів організації страхового захисту);

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 61

В) забезпечує підвищення якості страхових послуг, стимулює розширення меж страхового ринку, розвиток його інфраструктури;

Г) правильні відповіді Б та В;

Д) всі відповіді правильні.

20. За територіальною ознакою (місце виробництво страхових послуг) розрізняють такі види страхового ринку:

А) місцевий (регіональний), національний (внутрішній), світовий (зовнішній);

Б) ринок особистого страхування, ринок майнового страхування, ринок страхування відповідальності⁴

В) насичений, ненасичений;

Г) он-лайн та оф-лайн ринок;

Д) правильна відповідь відсутня.

21. За галузями страхування розрізняють такі види страхового ринку:

А) місцевий (регіональний), національний (внутрішній), світовий (зовнішній);

Б) ринок особистого страхування, ринок майнового страхування, ринок страхування відповідальності;

В) насичений, ненасичений;

Г) он-лайн та оф-лайн ринок;

Д) правильна відповідь відсутня.

22. За рівнем насиченості розрізняють такі види страхового ринку:

А) місцевий (регіональний), національний (внутрішній), світовий (зовнішній);

Б) ринок особистого страхування, ринок майнового страхування, ринок страхування відповідальності;

В) насичений, ненасичений;

Г) он-лайн та оф-лайн ринок;

Д) правильна відповідь відсутня.

23. За типом державного регулювання розрізняють такі види страхового ринку:

А) місцевий (регіональний), національний (внутрішній), світовий (зовнішній);

Б) ринок особистого страхування, ринок майнового страхування, ринок страхування відповідальності;

В) насичений, ненасичений;

Г) он-лайн та оф-лайн ринок;

Д) правильна відповідь відсутня.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 62

24. Страховий ринок, на якому кожний конкретний вид страхування проходить процедуру ліцензування і повинен відповідати певній системі вимог щодо правил страхування, фінансово-господарській діяльності страхової компанії, а конкуренція між страховиками чітко регламентується, називається ...

- А) ринком з авторитарним (жорстким) типом регулювання;
- Б) ринком з ліберальним (м'яким) типом регулювання;
- В) ринком зі змішаним типом регулювання;
- Г) насиченим ринком;
- Д) правильна відповідь відсутня.

25. Страховий ринок, на якому операції по страхуванню хоча й підлягають ліцензуванню, проте нагляд за діяльністю страхових компаній є слабким, називається ...

- А) ринком з авторитарним (жорстким) типом регулювання;
- Б) ринком з ліберальним (м'яким) типом регулювання;
- В) ринком зі змішаним типом регулювання;
- Г) насиченим ринком;
- Д) правильна відповідь відсутня

4.3. Страховий менеджмент та державне регулювання у сфері страхування

4.3.1. Управління страховою організацією

4.3.2. Особливості державного регулювання страхової діяльності в Україні.

4.3.3. Стратегічне фінансове управління страховими компаніями

4.3.4. Фінансова модель діяльності регіонального підрозділу страхової компанії

Завдання

1. Зробити критичний огляд наукових праць:
  - Фінансова модель діяльності регіонального підрозділу страхової компанії (<https://modecon.mnau.edu.ua/issue/29-2021/petruk.pdf>)
  - Стратегічне фінансове управління страховими компаніями (Розділи 1-2) (<https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0413U000307/>)
2. Використовуючи Національний репозитарій академічних текстів (<https://nrat.ukrintei.ua/>) знайти дисертації присвячені питанням страхового менеджменту та державного регулювання страхування
3. Визначити топ 5 потенційних проблем для написання наукової статті з питань страхового менеджменту та державного регулювання страхування

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 63

Тести

1. Необхідність державного регулювання страхової діяльності пов'язана з тим, що ...

А) гроші за страховку платяться сьогодні, а потенційна вигода буде отримана в майбутньому, а отже, страховики можуть зловживати своїм становищем;

Б) страхування є дуже складним предметом, інформаційна асиметрія між страхувальниками та страховиками може призвести до того, що споживачі придбають не той страховий продукт чи заплатять за нього дуже дорого;

В) страхування – це досить прибутковий вид бізнесу, який повинен підлягати оподаткуванню;

Г) правильні відповіді А та Б;

Д) всі відповіді правильні.

2. Необхідність державного регулювання страхової діяльності пов'язана з тим, що ...

А) гроші за страховку платяться сьогодні, а потенційна вигода буде отримана в майбутньому, а отже, страховики можуть зловживати своїм становищем;

Б) страхування є дуже складним предметом, інформаційна асиметрія між страхувальниками та страховиками може призвести до того, що споживачі придбають не той страховий продукт чи заплатять за нього дуже дорого;

В) страхування – це досить прибутковий вид бізнесу, який повинен підлягати оподаткуванню;

Г) правильні відповіді А та В;

Д) всі відповіді правильні.

3. Необхідність державного регулювання страхової діяльності пов'язана з тим, що ...

А) гроші за страховку платяться сьогодні, а потенційна вигода буде отримана в майбутньому, а отже, страховики можуть зловживати своїм становищем;

Б) страхування є дуже складним предметом, інформаційна асиметрія між страхувальниками та страховиками може призвести до того, що споживачі придбають не той страховий продукт чи заплатять за нього дуже дорого;

В) страхування має великі можливості інвестиційної діяльності, в якій кровно зацікавлена держава;

Г) правильні відповіді Б та В;

Д) всі відповіді правильні.

4. Необхідність державного регулювання страхової діяльності

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 64

пов'язана з тим, що ...

А) гроші за страховку платяться сьогодні, а потенційна вигода буде отримана в майбутньому, а отже, страховики можуть зловживати своїм становищем;

Б) страхування є дуже складним предметом, інформаційна асиметрія між страхувальниками та страховиками може призвести до того, що споживачі придбають не той страховий продукт чи заплатять за нього дуже дорого;

В) страхування – це досить прибутковий вид бізнесу, який повинен підлягати оподаткуванню;

Г) страхування має великі можливості інвестиційної діяльності, в якій кровно зацікавлена держава;

Д) всі відповіді правильні.

5. Необхідність державного регулювання страхової діяльності пов'язана з тим, що ...

А) страхування має великі можливості інвестиційної діяльності, в якій кровно зацікавлена держава;

Б) страхування є дуже складним предметом, інформаційна асиметрія між страхувальниками та страховиками може призвести до того, що споживачі придбають не той страховий продукт чи заплатять за нього дуже дорого;

В) страхування – це досить прибутковий вид бізнесу, який повинен підлягати оподаткуванню;

Г) правильні відповіді А та Б;

Д) всі відповіді правильні.

6. Ліберальний (м'який) тип державного регулювання ...

А) передбачає, що операції по страхуванню хоча й підлягають ліцензуванню, проте нагляд за діяльністю страхових компаній відносно слабкий;

Б) передбачає, що кожний конкретний вид страхування проходить процедуру ліцензування і повинен відповідати певній системі вимог щодо правил страхування, фінансово-господарській діяльності страхової компанії; конкуренція між страховиками чітко регламентується;

В) передбачає виважену систему регламентації діяльності страхових компаній поєднується з досить гнучкими підходами, які дають можливість забезпечити достатній рівень конкуренції;

Г) правильні відповіді А та Б;

Д) всі відповіді правильні.

7. Ліберальний (м'який) тип державного регулювання ...

А) передбачає, що операції по страхуванню хоча й підлягають ліцензуванню, проте нагляд за діяльністю страхових компаній відносно

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 65

слабкий;

Б) передбачає, що кожний конкретний вид страхування проходить процедуру ліцензування і повинен відповідати певній системі вимог щодо правил страхування, фінансово-господарській діяльності страхової компанії; конкуренція між страховиками чітко регламентується;

В) передбачає виважену систему регламентації діяльності страхових компаній поєднується з досить гнучкими підходами, які дають можливість забезпечити достатній рівень конкуренції;

Г) правильні відповіді А та В;

Д) всі відповіді правильні.

8. Ліберальний (м'який) тип державного регулювання ...

А) передбачає, що операції по страхуванню хоча й підлягають ліцензуванню, проте нагляд за діяльністю страхових компаній відносно слабкий;

Б) передбачає, що кожний конкретний вид страхування проходить процедуру ліцензування і повинен відповідати певній системі вимог щодо правил страхування, фінансово-господарській діяльності страхової компанії; конкуренція між страховиками чітко регламентується;

В) передбачає виважену систему регламентації діяльності страхових компаній поєднується з досить гнучкими підходами, які дають можливість забезпечити достатній рівень конкуренції;

Г) правильні відповіді Б та В;

Д) всі відповіді правильні.

9. Авторитарний (жорсткий) тип державного регулювання ...

А) передбачає, що операції по страхуванню хоча й підлягають ліцензуванню, проте нагляд за діяльністю страхових компаній відносно слабкий;

Б) передбачає, що кожний конкретний вид страхування проходить процедуру ліцензування і повинен відповідати певній системі вимог щодо правил страхування, фінансово-господарській діяльності страхової компанії; конкуренція між страховиками чітко регламентується;

В) передбачає виважену систему регламентації діяльності страхових компаній поєднується з досить гнучкими підходами, які дають можливість забезпечити достатній рівень конкуренції;

Г) правильні відповіді А та Б;

Д) всі відповіді правильні.

10. Авторитарний (жорсткий) тип державного регулювання ...

А) передбачає, що операції по страхуванню хоча й підлягають ліцензуванню, проте нагляд за діяльністю страхових компаній відносно

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 66

слабкий;

Б) передбачає, що кожний конкретний вид страхування проходить процедуру ліцензування і повинен відповідати певній системі вимог щодо правил страхування, фінансово-господарській діяльності страхової компанії; конкуренція між страховиками чітко регламентується;

В) передбачає виважену систему регламентації діяльності страхових компаній поєднується з досить гнучкими підходами, які дають можливість забезпечити достатній рівень конкуренції;

Г) правильні відповіді А та В;

Д) всі відповіді правильні.

11. Авторитарний (жорсткий) тип державного регулювання ...

А) передбачає, що операції по страхуванню хоча й підлягають ліцензуванню, проте нагляд за діяльністю страхових компаній відносно слабкий;

Б) передбачає, що кожний конкретний вид страхування проходить процедуру ліцензування і повинен відповідати певній системі вимог щодо правил страхування, фінансово-господарській діяльності страхової компанії; конкуренція між страховиками чітко регламентується;

В) передбачає виважену систему регламентації діяльності страхових компаній, яка поєднується з досить гнучкими підходами, що дає можливість забезпечити достатній рівень конкуренції;

Г) правильні відповіді Б та В;

Д) всі відповіді правильні.

12. Змішаний тип державного регулювання ...

А) передбачає, що операції по страхуванню хоча й підлягають ліцензуванню, проте нагляд за діяльністю страхових компаній відносно слабкий;

Б) передбачає, що кожний конкретний вид страхування проходить процедуру ліцензування і повинен відповідати певній системі вимог щодо правил страхування, фінансово-господарській діяльності страхової компанії; конкуренція між страховиками чітко регламентується;

В) передбачає виважену систему регламентації діяльності страхових компаній поєднується з досить гнучкими підходами, які дають можливість забезпечити достатній рівень конкуренції;

Г) правильні відповіді А та Б;

Д) всі відповіді правильні.

13. Здійснення нагляду за діяльністю страхових компаній передбачає ...

...

А) надання дозволу;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 67

- Б) поточний нагляд;
- В) участь у справах про банкрутство;
- Г) правильні відповіді А та Б;
- Д) всі відповіді правильні.

14. Здійснення нагляду за діяльністю страхових компаній передбачає

...

- А) надання дозволу;
- Б) поточний нагляд;
- В) участь у справах про банкрутство;
- Г) правильні відповіді А та В;
- Д) всі відповіді правильні.

15. Здійснення нагляду за діяльністю страхових компаній передбачає

...

- А) надання дозволу;
- Б) поточний нагляд;
- В) участь у справах про банкрутство;
- Г) правильні відповіді Б та В;
- Д) всі відповіді правильні.

16. До основних функцій уповноваженого органу нагляду за страховою діяльністю належить ...

- А) ведення державного реєстру страхових та перестрахових брокерів;
- Б) ведення державного реєстру банків;
- В) видача ліцензій страховикам на здійснення страхової діяльності та проведення перевірок їх відповідності виданій ліцензії;
- Г) правильні відповіді А та В;
- Д) всі відповіді правильні.

17. До основних функцій уповноваженого органу нагляду за страховою діяльністю належить ...

- А) ведення державного реєстру страховиків (перестраховиків);
- Б) ведення державного реєстру банків;
- В) видача ліцензій страховикам на здійснення страхової діяльності та проведення перевірок їх відповідності виданій ліцензії;
- Г) правильні відповіді А та В;
- Д) всі відповіді правильні.

18. До основних функцій уповноваженого органу нагляду за страховою діяльністю належить ...

- А) ведення державного реєстру страховиків (перестраховиків);
- Б) ведення державного реєстру страхових та перестрахових брокерів;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 68

В) видача ліцензій страховикам на здійснення страхової діяльності та проведення перевірок їх відповідності виданій ліцензії;

Г) правильні відповіді А та Б;

Д) всі відповіді правильні.

19. Відповідно до законодавства взаємовідносини страховика і держави регламентуються таким чином ...

А) страховик не відповідає за зобов'язаннями держави, а держава - за зобов'язаннями страховика, за винятком зобов'язань з обов'язкових видів страхування;

Б) страховик не відповідає за зобов'язаннями держави, а держава - за зобов'язаннями страховика, за винятком зобов'язань за договорами страхування майна;

В) страховик не відповідає за зобов'язаннями держави, а держава - за зобов'язаннями страховика, за винятком зобов'язань за договорами страхування відповідальності;

Г) страховик не відповідає за зобов'язаннями держави, а держава - за зобов'язаннями страховика, за винятком зобов'язань за договорами особистого страхування;

Д) страховик не відповідає за зобов'язаннями держави, а держава - за зобов'язаннями страховика.

20. Відповідно до законодавства взаємовідносини страховика і держави регламентуються таким чином ...

А) страховик не відповідає за зобов'язаннями держави, а держава - за зобов'язаннями страховика, за винятком зобов'язань з добровільних видів страхування;

Б) страховик не відповідає за зобов'язаннями держави, а держава - за зобов'язаннями страховика, за винятком зобов'язань за договорами страхування майна;

В) страховик не відповідає за зобов'язаннями держави, а держава - за зобов'язаннями страховика, за винятком зобов'язань за договорами страхування відповідальності;

Г) страховик не відповідає за зобов'язаннями держави, а держава - за зобов'язаннями страховика, за винятком зобов'язань за договорами особистого страхування;

Д) страховик не відповідає за зобов'язаннями держави, а держава - за зобов'язаннями страховика.

21. Відповідно до законодавства не допускається будь-яке централізоване регулювання розмірів страхових платежів (тарифів), за винятком ...

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 69

- А) страхування експортно-імпортних поставок під гарантію держави;
- Б) обов'язкових видів страхування;
- В) страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою;
- Г) правильні відповіді А та Б;
- Д) всі відповіді правильні.

22. Відповідно до законодавства не допускається будь-яке централізоване регулювання розмірів страхових сум (страхового відшкодування), за винятком ...

- А) страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою;
- Б) обов'язкових видів страхування;
- В) страхування експортно-імпортних поставок під гарантію держави;
- Г) правильні відповіді А та Б;
- Д) всі відповіді правильні.

23. Відповідно до законодавства не допускається будь-яке централізоване регулювання умов укладання страхових договорів, за винятком ...

- А) обов'язкових видів страхування;
- Б) страхування експортно-імпортних поставок під гарантію держави;
- В) страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою;
- Г) правильні відповіді А та Б;
- Д) всі відповіді правильні.

24. Уповноважений орган має право призначити проведення примусової санації страховика-резидента у разі:

- А) невиконання ним зобов'язань перед страхувальниками протягом трьох місяців;
- Б) недосягнення ним визначеного законом розміру статутного капіталу;
- В) зміни назви юридичної особи;
- Г) правильні відповіді А та Б;
- Д) всі відповіді.

25. Вимоги до керівників страховика передбачають, що ...

- А) голова виконавчого органу страховика або його перший заступник повинен мати вищу економічну або юридичну освіту;
- Б) голова виконавчого органу страховика або його перший заступник повинен мати вищу математичну освіту;
- В) головний бухгалтер страховика повинен мати вищу економічну освіту;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 70

- Г) правильні відповіді А та В;
Д) всі відповіді правильні.

4.4. Фінанси страхових організацій

4.4.1. Перестраховання і співстраховання

4.4.2. Страховий тариф і тарифна політика страховика

4.4.3. Фінансова надійність страховика. Сек'юритизація активів та зобов'язань страхових компаній

Завдання

- Зробити критичний огляд наукових праць:
  - Песпективи сек'юритизації у страховій галузі (<http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/1541>)
  - Стратегічне фінансове управління страховими компаніями (розділ 3) (<https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0413U000307/>)
- Використовуючи Національний репозитарій академічних текстів (<https://nrat.ukrintei.ua/>) знайти дисертації присвячені питанням фінансів страховика
- Визначити топ 5 потенційних проблем для написання наукової статті з питань фінансів страховика

Тести

- система математичних та статистичних закономірностей у страхуванні, які визначають взаємовідносини між сторонами страхового процесу називається ...*
  - актуарні розрахунки;
  - дисконтування;
  - інвестування;
  - варіація;
  - кореляція.
- Перша актуарна фірма виникла у ...*
  - Великобританії в 1762 році;
  - Франції в 1875 році;
  - США в 1903 році;
  - Німеччині в 1654 році;
  - СРСР у 1925 році.
- ... – напрям у математиці, який вивчає питання пов'язані з оцінкою ризиків у різних сферах людської діяльності.*
  - актуарна математика;
  - статистика;
  - економетрика;
  - правильна відповідь відсутня;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 71

Д) всі відповіді правильні.

4. Сукупність прийомів дослідження порядку визначення страхових тарифів та страхових платежів – це ...

- А) методологія актуарних розрахунків;
- Б) теорія актуарних розрахунків;
- В) калькуляція;
- Г) кореляція;
- Д) індексація.

5. До особливостей актуарних розрахунків в страхуванні не відноситься ...

А) оцінюються та вимірюються страхові ризики, які мають вірогідний характер, тому для розрахунків залучаються методи теорії ймовірності;

Б) оцінка ризиків відбувається на досить значній сукупності фактів, що вимагає для з'ясування певних закономірностей застосування у розрахунках методів теорії великих чисел;

В) в окремі періоди можливі відхилення від визначених середніх значень сукупності, що викликає коливання у страхових платежах, тому є необхідним створення достатніх відповідних резервів та оптимізація їх розміру;

Г) розрахунок собівартості страхової послуги здійснюється до одного об'єкту;

Д) дослідження норми проценту для застосування в розрахунках по накопичувальному страхуванню.

6. Задачею актуарних розрахунків є:

А) розрахунок математичної ймовірності настання страхового випадку та визначення частоти і рівня серйозності наслідків настання страхового випадку;

Б) математичне обґрунтування величини необхідних витрат для здійснення страхових виплат та на ведення страхової справи, прогнозування тенденцій їх розвитку;

В) математичне обґрунтування необхідних розмірів резервних фондів страховика та інші задачі;

Г) правильні відповіді А та Б;

Д) всі відповіді правильні.

7. Задачею актуарних розрахунків є:

А) математичне обґрунтування величини необхідних витрат для здійснення страхових виплат та на ведення страхової справи, прогнозування тенденцій їх розвитку;

Б) математичне обґрунтування необхідних розмірів резервних фондів страховика та інші задачі;

В) розрахунок математичної ймовірності настання страхового випадку та визначення частоти і рівня серйозності наслідків настання страхового випадку;

Г) правильні відповіді А та Б;

Д) всі відповіді правильні.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 72

8. Задачею актуарних розрахунків є:

А) математичне обґрунтування необхідних розмірів резервних фондів страховика та інші задачі;

Б) математичне обґрунтування величини необхідних витрат для здійснення страхових виплат та на ведення страхової справи, прогнозування тенденцій їх розвитку;

В) розрахунок математичної ймовірності настання страхового випадку та визначення частоти і рівня серйозності наслідків настання страхового випадку;

Г) правильні відповіді Б та В;

Д) всі відповіді правильні.

9. За видами страхування розрізняють ...

А) актуарні розрахунки в майновому страхуванні, актуарні розрахунки в особистому страхуванні, актуарні розрахунки страхуванні відповідальності;

Б) планові (для нових видів страхування) та звітні (за здійсненими операціями) актуарні розрахунки;

В) актуарні розрахунки для всієї країни (загальні), для регіону (зональні) та для району (територіальні);

Г) правильна відповідь відсутня;

Д) всі відповіді правильні.

10. Залежно від часу складання розрізняють ...

А) актуарні розрахунки в майновому страхуванні, актуарні розрахунки в особистому страхуванні, актуарні розрахунки страхуванні відповідальності;

Б) планові (для нових видів страхування) та звітні (за здійсненими операціями) актуарні розрахунки;

В) актуарні розрахунки для всієї країни (загальні), для регіону (зональні) та для району (територіальні);

Г) правильна відповідь відсутня;

Д) всі відповіді правильні.

11. Залежно від ієрархії розрізняють ...

А) актуарні розрахунки в майновому страхуванні, актуарні розрахунки в особистому страхуванні, актуарні розрахунки страхуванні відповідальності;

Б) планові (для нових видів страхування) та звітні (за здійсненими операціями) актуарні розрахунки;

В) актуарні розрахунки для всієї країни (загальні), для регіону (зональні) та для району (територіальні);

Г) правильна відповідь відсутня;

Д) всі відповіді правильні.

12. Залежно від статусу страховика розрізняють ...

А) актуарні розрахунки в майновому страхуванні, актуарні розрахунки в особистому страхуванні, актуарні розрахунки страхуванні відповідальності;

Б) планові (для нових видів страхування) та звітні (за здійсненими операціями) актуарні розрахунки;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 73

В) актуарні розрахунки для всієї країни (загальні), для регіону (зональні) та для району (територіальні);

Г) правильна відповідь відсутня;

Д) всі відповіді правильні.

13. Ставка страхового внеску з одиниці страхової суми за визначений період страхування називається ...

А) тариф-брутто;

Б) тарифна ставка;

В) брутто-ставка;

Г) правильні відповіді А та Б;

Д) всі відповіді правильні.

14. Ставка страхового внеску з одиниці страхової суми за визначений період страхування називається ...

А) тариф-брутто;

Б) тарифна ставка;

В) брутто-ставка;

Г) правильні відповіді А та В;

Д) всі відповіді правильні.

15. Тариф-нетто основний ...

А) формує запасний фонд для забезпечення виплат при значних коливаннях ризиків, коли є відхилення кількості страхових подій від середнього значення, при можливості підвищених збитків при реалізації ризиків;

Б) забезпечує прибуток страховика;

В) забезпечує виплати за звичайними умовами страхування, а ризикова надбавку;

Г) правильні відповіді Б та В;

Д) всі відповіді правильні.

16. Страховий тариф включає ...

А) тариф-нетто та навантаження;

Б) тариф-нетто та витрати на превенцію;

В) тариф-нетто та витрати на ведення справи;

Г) тариф-нетто основний та навантаження;

Д) тариф-нетто основний та прибуток.

17. Страховий тариф включає ...

А) тариф-нетто основний та навантаження

Б) тариф-нетто основний та ризикову надбавку;

В) тариф-нетто основний, ризикову надбавку та навантаження;

Г) тариф-брутто та навантаження;

Д) тариф-брутто та ризикову надбавку.

18. Тариф-нетто основний ...

А) формує запасний фонд для забезпечення виплат при значних

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 74

коливаннях ризиків, коли є відхилення кількості страхових подій від середнього значення, при можливості підвищених збитків при реалізації ризиків;

Б) забезпечує виплати за звичайними умовами страхування, а ризикова надбавку;

В) забезпечує прибуток страховика;

Г) правильні відповіді А та Б;

Д) всі відповіді правильні.

19. Тариф-нетто основний ...

А) забезпечує виплати за звичайними умовами страхування, а ризикова надбавку;

Б) формує запасний фонд для забезпечення виплат при значних коливаннях ризиків, коли є відхилення кількості страхових подій від середнього значення, при можливості підвищених збитків при реалізації ризиків;

В) забезпечує прибуток страховика;

Г) правильні відповіді А та В;

Д) всі відповіді правильні.

20. Ризикова надбавка ...

А) формує запасний фонд для забезпечення виплат при значних коливаннях ризиків, коли є відхилення кількості страхових подій від середнього значення, при можливості підвищених збитків при реалізації ризиків;

Б) забезпечує прибуток страховика;

В) забезпечує виплати за звичайними умовами страхування, а ризикова надбавку;

Г) правильні відповіді Б та В;

Д) всі відповіді правильні.

21. Навантаження в страховому тарифі включає ...

А) витрати на превенцію;

Б) витрати на ведення справи;

В) прибуток;

Г) правильні відповіді А та Б;

Д) всі відповіді правильні.

22. До особливостей розрахунків страхових тарифів у накопичувальному страхуванні належить ...

А) розрахунки виконуються без врахування демографічної статистики;

Б) при розрахунках застосовуються методи обчислень довгострокових фінансових операцій, які базуються на концепціях теорій вартості грошей у часі;

В) тарифи-нетто складаються із декількох частин, кожна з яких покликана сформувати страховий фонд за одним із видів страхової

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 75

відповідальності, що включені в умови страхування;

Г) правильні відповіді Б та В;

Д) всі відповіді правильні.

23. ... – форма подання статистичних даних, в якій містяться розрахункові показники, що характеризують смертність населення в різному віці і дожиття при переході від однієї вікової групи до іншої.

А) таблиця смертності;

Б) фінансова звітність;

В) схема Бернуллі;

Г) зведення таблиця;

Д) правильні відповідь відсутня.

24. ... – послідовність страхових платежів або страхових виплат, що здійснюється на початку кожного обумовленого періоду часу.

А) ануїтет пренумерандо;

Б) ануїтет постнумерандо;

В) ануїтет нумерандо;

Д) правильна відповідь відсутня;

Д) всі відповіді правильні.

25. ... – цілеспрямована діяльність страховика по встановленню, уточненню, упорядкуванню страхових тарифів з метою забезпечення поєднання інтересів учасників страхових відносин: успішного та беззбиткового розвитку страховика та встановлення раціональної ціни на страхові послуги для страхувальників.

А) інвестиційна політика страховика;

Б) фінансова політика страховика;

В) тарифна політика страховика;

Г) всі відповіді правильні;

Д) правильна відповідь відсутня.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 76

Література

Основна література

1. Банківська система: навч. посіб. За ред. І.М. Мазур. Дніпро: Пороги, 2017. 444 с.
2. Банківська система: навчальний посібник. За заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. 580 с.
3. Біла книга. Майбутнє регулювання діяльності ломбардів. Київ. НБУ. 2020. 24 с.
4. Біла книга. Майбутнє регулювання небанківського лізингу. Київ. НБУ. 2020. 24 с.
5. Біла книга. Майбутнє регулювання ринку кредитування фінансовими компаніями. Київ. НБУ. 2020. 26 с.
6. Біла книга. Майбутнє регулювання ринку факторингу. Київ. НБУ. 2020. 24 с.
7. Бюджетна система в таблицях і схемах. Навчальний посібник / Ситник Н.С., Західна О.Р., Стасишин А.В., Шушкова Ю.В. Львів: Видавництво «Апріорі», 2017. 180 с.
8. Бюджетний Кодекс: документ 2456-VI. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T102456> (дата звернення 30.08.2022)
9. Глущенко С.В. Монетарна політика: теоретико-методологічні аспекти: підруч. для студ. вищ. навч. закл. К.: НаУКМА, 2017. 64 с.
10. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-IV#Text> (дата звернення 30.08.2022)
11. Закон України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” від 05.04.2007 № 877-V (зі змінами та доповненнями). URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 30.08.2022)
12. Закон України «Про акціонерні товариства»: поточна редакція від 16.08.2020 р. №514-VI /
13. Закон України «Про банки і банківську діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 2001, № 5-6, ст. 30). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
14. Закон України «Про господарські товариства»: поточна редакція від 03.07.2020, №1576-XII. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T157600> (дата звернення 30.08.2022)
15. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997р. № 280/97-ВР (зі змінами і доповненнями). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
16. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999р. № 586-14 (зі змінами і доповненнями). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 77

17. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23.02.2006 №3480-III.
18. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23 лютого 2012 року № 4452-VI.
19. Закон України «Про споживче кредитування» від 15.11.2016 № 1734-VIII.
20. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»: поточна редакція від 16.07.2020, № 2275-VIII. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T182275> (дата звернення 30.08.2022)
21. Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» від 4.12.2021 року № 1953-IX
22. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків України: Затверджена постановою Правління НБУ від 28.08. 2001 р. № 368.
23. Литвинчук І.В. Бюджетна система: навч. посібн. [Електронне видання]. – Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2021. 128 с
24. Методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні. Схвалена Рішенням Правлінням НБУ 15.12.2017 № 803-рш
25. Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків»: Затв. постановою. Правління НБУ від 15.03. 2004 р. № 104.
26. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України: Затверджені постановою Правління НБУ від 02.08. 2004 р. № 361.
27. Податковий Кодекс. Документ № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 30.08.2022)
28. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями Правління НБУ 30.06.2016 № 351.
29. Положення про випуск електронних грошей та здійснення платіжних операцій з ними. Затверджене Постановою Правління НБУ від 29 вересня 2022 року № 210.
30. Про бюджетну класифікацію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text> (дата звернення 30.08.2022)
31. Про Державну казначейську службу України: положення, затверджене постановою КМУ від 15.04.2015 № 215. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF> (дата звернення 30.08.2022)
32. Про діяльність Комітету з питань бюджету. URL: <http://budget.rada.gov.ua/fsview/76330.html> (дата звернення 30.08.2022)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 78

33. Про добровільне об'єднання територіальних громад. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19> (дата звернення 30.08.2022)
34. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>
35. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF#Text> (дата звернення 30.08.2022)
36. Про фінансову стабільність. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability/about>
37. Ринок факторингу в Україні: Готуємо новий етап розвитку. НАБУ – УАТФФ – Український альянс торгового фінансування та факторингу. 2021, 10. 21 с.
38. Розпорядження КМУ від 15 серпня 2012 р. № 569р. «Про схвалення Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569-2012-%D1%80#Text>
39. Фінанси підприємств. Укладачі: Макарець С., Уразова С., Київ: науково-навчальний центр вищої та передвищої освіти. 2020. https://vukladach.pp.ua/MyWeb/manual/finansu/finansu_pidpruemstva/finansu_pidpruemstva/Literatura/Literatura.htm (дата звернення 30.08.2022)
40. Фінанси: підручник. / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. 2-ге вид. переробл. і доповн. Київ: Знання, 2012. 687 с.
41. Фінанси: підручник. За наук. ред. П.І. Юхименка, С.В. Бойко. Київ: Центр учбової літератури. 2018. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/5676/1/Finansy.pdf> (дата звернення 30.08.2022)
42. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Підруч. За заг. ред. Т.А. Говорушко. Львів: «Магнолія 2006», 2015. 224 с.

Допоміжна література

43. Hubbard R. G., Anthony Patrick O. B., Varma S. Money, banking, and the financial system. – Boston : Pearson, 2014.
44. Eric N. Compton. Education Policy & Development, American Bankers Association; 4th edition (January 1, 1991). 461 pages.
45. Frank J. Fabozzi, Franco Modigliani. Capital Markets Institutions and Instruments International edition Paperback – January 1, 2003. 644 pages.
46. Frank J. Fabozzi, Steven V. Mann. Securities Finance: Securities Lending and Repurchase Agreements. John Wiley & Sons, Sep 15. 2005 p. 368 pages.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 79

47. Minsky H.P. The Financial Instability Hypothesis. The Jerome Levy Economics Institute of Bard College Working paper. 2012. №. 74. 10 p. – URL: <http://www.levyinstitute.org/pubs/wp74.pdf>.
48. Oleksandr M. Petruk, Oksana S. Novak, Anastasiia O. Petruk, Nataliia H. Radchenko. Determinants of Volatility of the Derivative Financial Instrument in Ukraine. Universal Journal of Accounting and Finance Vol. 9 (4), pp. 653-666 DOI: 10.13189/ujaf.2021.090412 (Scopus);
49. Petruk O, Novak O., Osadcha T. Concept and classification of derivative financial instruments as a methodological precision on their regulation on the financial services market. Baltic Journal of Economic Studies, 2019, Vol. 5, No 3. P. 135-144. (<https://doi.org/10.30525/2256-0742/2019-5-3-135-144>).
50. Polchanov A., Vyhovska N., Aldiwani K., Shukairi F. The methodological approaches development to assess the creation and use of the financial capacity of the state. Public and Municipal Finance. 2019. № 8(1). P. 28-43.
51. Polchanov A., Vyhovska N., Frolov S., Kozmenko Y. The effect of IT-transformation of the country's financial potential during the post-conflict reconstruction. Public and Municipal Finance. 2018. № 7(3). P. 15-25.
52. Richard Pike, Dill Neaie. Corporate Finance and Investment. Decisions and Strategies. Prentice Hall, 2003. 883 p.
53. Schinasi G.J. Defining Financial Stability. IMF Working Paper. International Monetary Fund. 2004. №187. P. 19. – URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2004/wp04187.pdf>
54. The economics of money, banking, and financial markets / Mishkin F. S. The economics of money, banking, and financial markets. – Pearson education, 2007.
55. Trachova D., Diachek S., Vyhovska N., Havryliuk o., Chaban H., Kadatska T. Conceptual framework for digitization of depreciation policy. Independent journal of management & production, v. 12, n. 3, Special Edition ISE, S&P, p. 41-53, may 2021. URL: <http://www.ijmp.jor.br/preprint/index.php/preprint/preprint/view/125>
56. Valinkevych, N., Polchanov, A., Kovalenko, Ye. A strategy of insurance market development in conditions of latent military conflict in Ukraine. Economic Annals-XXI. 2020. Vol. 182(3-4). P. 15-24. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V182-02>
57. Vyhovska N.G., Polchanov A.Y., Ostapchuk T.P., Dovgaliuk V.V. The impact of solvency and business activity on profitability of mining companies in Ukraine. Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu. 2020. № 4. P. 164-170.
58. Александрова М., Довгалюк В. Перспективи розширення фіскального простору місцевого самоврядування. Економіка та суспільство. 2021. №28. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/522>.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 80

- 59.Александрова М.М., Довгалюк В.В., Фурсов К.Ю. Боргова безпека як індикатор розвитку фінансового ринку України. Інфраструктура ринку. 2021. №57. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/57-2021>
- 60.Боярко І. М. Ефективність фінансів державного сектору економіки в системі управління соціально-економічним розвитком 37 України : моногр. / І. М. Боярко, Н. А. Дехтяр, О. В. Дейнека. – Суми : Унів. кн., 2012. – 165 с.
61. Васильчишин О.Б. Фінансова безпека банківської системи України: філософські детермінанти: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 358 с.
- 62.Виговська Н. Г., Виговський В. Г., Виговська О. А. Фінансовий механізм впровадження облігацій місцевих позик в транспортній галузі. Соціальна економіка. 2020. Вип. 60. С. 114–127. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2020-60-11>.
- 63.Виговська Н. Г., Дячек С. М. Фінансова безпека корпоративних структур: теоретичні засади. Ефективна економіка. 2020. № 5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7855>. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.5.4
- 64.Виговська Н.Г., Дячек С.М. Реформування системи фінансового контролю за виконанням місцевих бюджетів. Вісник СумДУ. Серія Економіка. 2020. 3. С. 63-71.
65. Вовченко О.С., Єгоричева С.Б.. Фінансова стабільність банків в умовах динамічного макроекономічного середовища: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2021. 233 с.
66. Гроші та кредит: підручник / [М.І. Савлук, А.М. Мороз, І.М. Лазепко та 86 ін.]; за наук. ред. М.І. Савлука. 6-те вид., перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2011. 589, [3] с.
67. Давиденко Н.М., Колодяжна В.О. Оцінювання фінансової безпеки банківської системи України. Вісник ХДУ Серія Економічні науки: 2020. № 40. С. 51-58.
68. Джурук Н. Fintech та комерційні банки: конкуренція та можливості співробітництва між ними. Економічний аналіз. 2020. Т. 30. № 1 (1). С. 217–224.
- 69.Здійснено перехід до єдиної процедури наглядових перевірок та оцінки SREP. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zdiysнено-perehid-do-yedinoyi-protseduri-naglyadovih-perevirok-ta-otsinki-srep>
70. Ільчук П.Г., Коць О.О. Фінтех-компанії: сучасний стан та перспективи впливу на розвиток фінансового ринку України. Держава та регіони. 2021. № 5 (122). С. 46-53.
- 71.Інтегрована система управління ризиками банку: монографія. За заг. ред. Н.П. Шульги. К.: Київ. Нац.торг.-екон. ун-т, 2018. 440 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 81

72. Квасницька Р.С., Антонюк О.В. Фінансова безпека банківської діяльності: сутнісний та забезпечувальний аспекти. Фінансовий простір. 2019. № 3 (35). С. 67-74.
73. Коваленко В.В. Розвиток fintech: загрози та перспективи для банків України. Приазовський економічний вісник. 2018. № 4(09). С. 127-133.
74. Концепція системи миттєвих платежів. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Draft_concept_instant_payment_system.pdf?v=4&fbclid=IwAR22esw8IXSCVVxI5h5KZk0X4r2b9uQOrEllZiTYZK9NaQhgOPL99BQSOqI
75. Кулиняк І.Я., Прокопишин-Рашкевич Л.М., Бородавко А.П. Оцінювання рівня фінансової безпеки комерційних банків України. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Економіка. 2019. № 12. С. 113-118.
76. Лисенок О.В. Управління фінансово-економічною діяльністю банків: теорія, методологія, практика: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2014. 424 с.
77. Литвинчук І.В. Громадський контроль за виконанням місцевих бюджетів. Вісник ЖДТУ / Економічні науки - 2014. Вип. 4 (70). - С. 155-158.
78. Литвинчук І.В. Економічна сутність бюджетного контролю. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу - 2013. – Вип. 3 (27). - С. 195-210.
79. Литвинчук І.В. Михалюк Р.С. Економічна сутність поняття “міжбюджетні відносини” / Вісник ЖДТУ / Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2013. № 2.
80. Литвинчук І.В., Михалюк Р.С. Зарубіжний досвід міжбюджетних відносин / Тези Всеукраїнського науково-практичної on-line конференції аспірантів, молодих вчених та студентів, присвяченої Дню науки// Житомир: ЖДТУ/ 15-17 травня 2013 р. С.280-281.
81. Литвинчук І.В., Прохорчук Н.О. Роль органів місцевого самоврядування в організації місцевого господарства. Вісник ЖДТУ / Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2016. - № 2 (76)
82. Маркович Т.Г., Новак О.С., Петрук О.М. Розвиток комплексних методик оцінки кредитоспроможності підприємств-експортерів. Монографія. Житомир: ПП “Рута”, 2020. 232 с. (ISBN 978-617-581-427-7);
83. Мироненко М.Ю. Генезис системної банківської кризи. Інтелект ХХІ. 2018. № 1. С. 218-224.
84. Мошенський Сергій. Фінансова історія людства: монографія. Київ: Саміт-книга, 2020. 504 с.
85. Огляд небанківського фінансового сектору. Національний банк України. – URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Nonbanking_Sector_Review_2022-08.pdf?v=4

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 82

86. Педченко Н.С., Дячек С.М. Розвиток методичних підходів до оцінки рівня фінансової безпеки банківської системи України. Економіка, управління та адміністрування. 2020. №1 (91). С. 133–145.
87. Пестовська З.С. Фінансова безпека банківської діяльності: сучасні аспекти діагностики. Нобелівський вісник. 2018. № 1. С. 93–102.
88. Петрук О. М., Новак О.С. Стан та перспективи використання похідних фінансових інструментів на криптовалюти. Облік і фінанси, 2020. № 3. С. 60-65. <http://www.afj.org.ua/ua/article/769/> (ISSN 2518-1181 (Online). DOI 10.33146/2307-9878);
89. Петрук О. М., Полчанов А. Ю., Новак О. С., Дячек С. М. Фінансова модель діяльності регіонального підрозділу страхової компанії. Modern Economics. 2021. № 29(2021). С. 136-142. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V29\(2021\)-21](https://doi.org/10.31521/modecon.V29(2021)-21).
90. Петрук О. М., Хвіст В. В. Поняття та концепції амортизації у функціональних економічних науках. Ефективна економіка. 2021. № 8. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9142> (дата звернення: 05.09.2021). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.8.10
91. Петрук О.М. Банківські операції: навч. посібн. / О.М. Петрук, С.З. Мошенський, О.С. Новак. Житомир: ЖДТУ, 2011. 568 с.
92. Петрук О.М. Топило В.А. Формування індивідуальної моделі бюджетування на підприємствах. Облік і фінанси, 2021. № 2. С. 85-94. DOI [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2021-2\(92\)-85-94](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2021-2(92)-85-94)
93. Петрук О.М., Костишин Ю.М. Ідентифікація та оцінка загроз системі фінансової безпеки держави у сфері митного контролю. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу, 2020. Вип. 2 (46). С. 40-51. (DOI: [http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2020-2\(46\)-40-51](http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2020-2(46)-40-51))
94. Петрук О.М., Костишин Ю.С. Механізм митного контролю в системі забезпечення фінансової безпеки держави. Облік і фінанси, 2020. № 2 (88). С. 93-102. (DOI 10.33146/2307-9878; JEL Code G18)
95. Петрук О.М., Новак О.С. Роль аграрних розписок у розвитку кредитування сільськогосподарських підприємств. Ефективна економіка, 2020. № 8. <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8139> (DOI: 10.32702/2307-2105-2020.8.14);
96. Петрук О.М., Хвіст В.В. Теоретичні засади амортизаційної політики: стан проблеми та напрями удосконалення. Економіка, управління та адміністрування. 2022. № 2(100). С. 76-82.
97. Полчанов А.Ю. Прогнозування податкових надходжень зведеного бюджету України на основі аналізу часових рядів. Причорноморські економічні студії. 2020. Вип. 55. Ч. I. С. 73-79.
98. Полчанов А.Ю., Захаркіна Л.С. Аналіз взаємозв'язків результатів фінансової та інвестиційно-інноваційної політики на місцевому рівні.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідє ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 83

- Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2020. № 1. С. 168-173.
99. Родченко С.С. Система забезпечення безпеки комерційного банку за вартісно-орієнтованим підходом. Причорноморські економічні студії. Серія: Економіка та управління підприємствами. 2019. Випуск 42. С. 97-102.
  100. Самура Ю.О., Кульчицька Н.С. Формування системи безпеки в банківських установах. Електронне наукове фахове видання «Глобальні та національні проблеми економіки». URL: <http://global-national.in.ua/issue-15-2017/23-vipusk-15-lyutij-2017-r/2828-samura-yu-o-kulchitska-n-s-formuvannya-sistemi-bezpeki-v-bankivskikh-ustanovakh>
  101. Семенча І.Є., Горбунова Ю.Р. Фінансова стійкість та стабільність у банківській діяльності: розмежування понять та аналіз дефініцій. Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2020. Випуск 32. С. 81-85.
  102. Ситник Н.С., Васків І.М. Фінансова безпека банків як один зі складників фінансової безпеки держави. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2018. Т. 29(68), № 6. С. 129-132.
  103. Слобода Л.Я., Демьяник А.Н. Перспективи і ризику ініціатив Fintech у світовій банківській системі. Проблеми економіки, 2020. № 1 (43). С. 275-282.
  104. Статистика індикаторів фінансової стійкості. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/methodological_notes_FSI.pdf
  105. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. Сталий розвиток інновацій, кешфлес та фінграмотність. Київ: Національний банк. 2020. 49 с.
  106. Трансформація забезпечення фінансової стабільності фінансового сектору національної економіки для сприяння сталому розвитку: методологічний аспект: монографія / авт. кол.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.Я. Кузнецової, д-ра екон. наук, доц. М.Е. Хуторної. Львів: Університет банківської справи, 2021. 675 с.
  107. Фролов С.М., Виговська Н.Г., Дзюба В.В. Фінансова політика щодо формування оптимальної структури капіталу корпорацій. Економіка, управління та адміністрування. № 2(96) (2021). С. 85-90. URL: <http://ema.ztu.edu.ua/issue/view/14289>
  108. Шевченко О.М. Світові тенденції розвитку ринку фінансових технологій та особливості його функціонування в Україні. Ефективна економіка. 2021. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8976>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/072.00.1/ДФ/ОК 6.- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 84 / 84

109. Шевченко О.М., Рудич Л.В. Розвиток фінансових технологій в умовах цифровізації економіки України. Ефективна економіка. 2020. № 7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8053>.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. World Bank Open Data (<https://data.worldbank.org/>)
2. IMF data (<http://data.imf.org/>)
3. OECD Data (<https://data.oecd.org/>)
4. Національний банк України (<https://bank.gov.ua/>)
5. Арсенюк Олександр: Інструменти грошово-кредитного регулювання (https://www.youtube.com/watch?v=Ay7MAR8ydyw&list=PLNPT0MUnGKeuTsjXsner8Kmp9_RoCdve1&index=49)
6. Бахтарі Емал: Нове валютне регулювання (https://www.youtube.com/watch?v=W2Odo79_eYM&list=PLNPT0MUnGKeuTsjXsner8Kmp9_RoCdve1&index=17)
7. Груй Антон: Трансмісійний механізм: як працює монетарна політика (https://www.youtube.com/watch?v=g_jNbzGyfvA&list=PLNPT0MUnGKeuTsjXsner8Kmp9_RoCdve1&index=50)
8. Ніколайчук Сергій: Дієвість монетарного трансмісійного механізму в Україні... (https://www.youtube.com/watch?v=KhM3pIMCrDE&list=PLNPT0MUnGKeuTsjXsner8Kmp9_RoCdve1&index=19)
9. Ніколайчук Сергій: Як працює сучасна грошово-кредитка система (https://www.youtube.com/watch?v=JP6jER_ziKc&list=PLNPT0MUnGKeuTsjXsner8Kmp9_RoCdve1&index=48)
10. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/mijnarodne-/vsesvitna-mitna-organizatsiya>
11. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Розвиток СЕП (https://www.youtube.com/watch?v=O_zkqfwkGo8)
13. Цапін Андрій: Розвиток досліджень у НБУ (https://www.youtube.com/watch?v=l06HxhM1DVI&list=PLNPT0MUnGKeuTsjXsner8Kmp9_RoCdve1&index=21)
14. Цифрові валюти центральних банків (<https://www.youtube.com/watch?v=HiYG2K3RFMU&list=PLNPT0MUnGKeuS-KCBPmkn9X14lO0Vc-V5>)
15. Юхименко Тетяна: Сприйняття інфляції та проблеми її вимірювання (https://www.youtube.com/watch?v=NDIQt-gdIEs&list=PLNPT0MUnGKeuTsjXsner8Kmp9_RoCdve1&index=18)